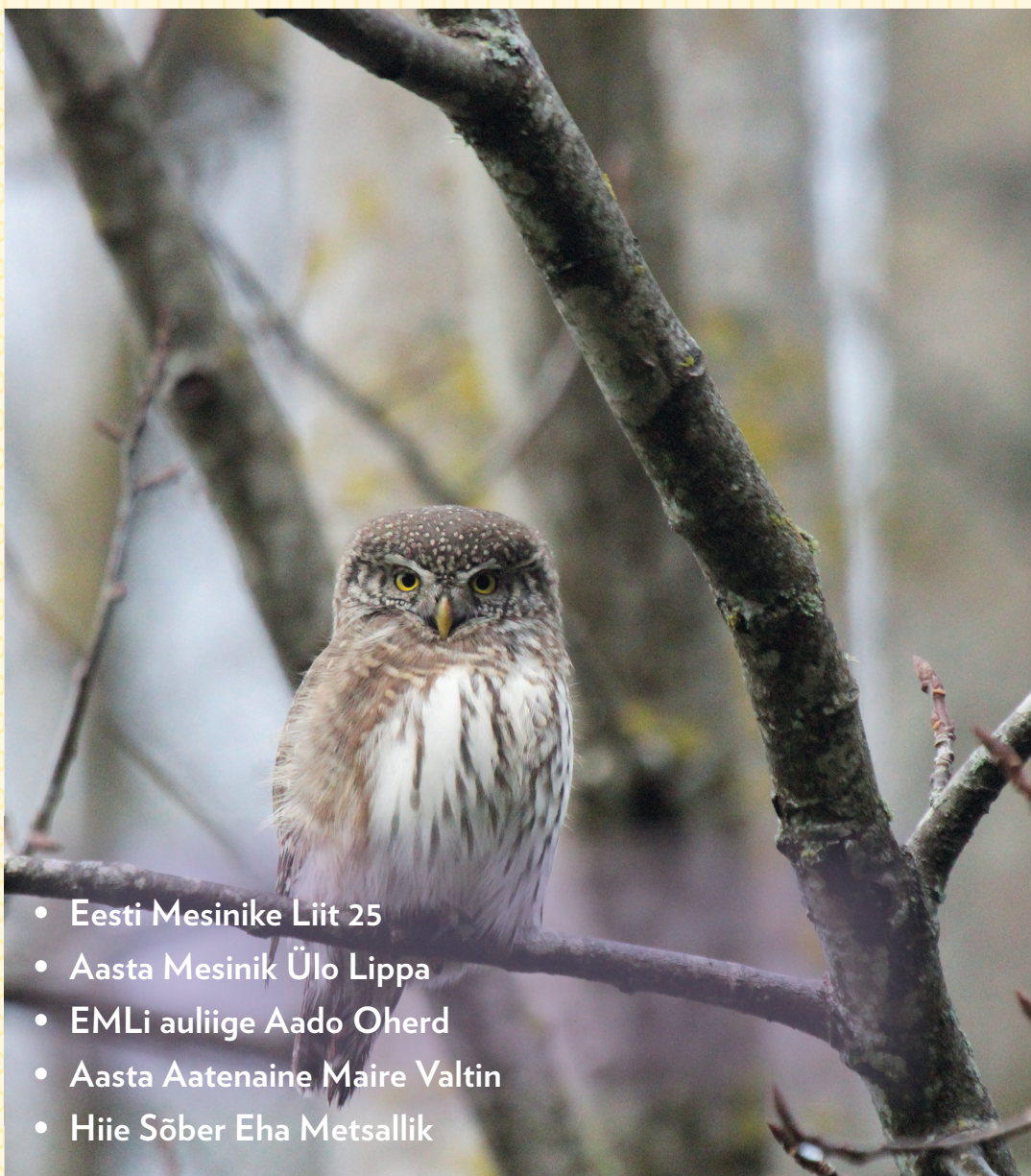

MESINIK

MESINDUSE INFOLEHT

nr 6 (104) detsember 2017

 EML
EESTI MESINIKE LIIT

- Eesti Mesinike Liit 25
- Aasta Mesinik Ülo Lippa
- EMLi auliige Aado Oherd
- Aasta Aatenaine Maire Valtin
- Hiie Sõber Eha Metsallik

Trükise väljaandmist toetab Euroopa Liit Eesti Mesindusprogrammi raames

ESIMEHE VEERG

Jõuluaeg ja aastalõpp on tavapäraselt hoo mahavõtmise, tormlemisest rahunemise ja tagasivaatamise aeg. Aastale kriipsu alla tõmmates tehakse kindlasti rohkem või vähem ka kokkuvõtteid. On võimalus anda endale ja teistele tubliduse eest auhindu või teha pai. Küllap aga juhtub ka seda, et tuleb kukalt sügada, kui mõni tegemata või uppiläinud tegu jäi hinge kriipima. Saab otsida ja pakkuda lepitust, kui aastaägeduses pinged üle mõistuse kasvanud ja suhted sassi läinud. Kui viltumine-ku rahulikult üle mõelda, siis võib see olla õppetunniks ja veapõhiseks kogemuseks ja elutarkuseks, kuidas järgmisel aastal mõistlikumalt toimutada. Või nagu ütleb Kalevipoeg, see eepose kangelan: "Kahetsusta, õed ja vennad, käigist ei või kasvaneda.... Ülemaks kui hõbevara, kallimaks kui kullakoormad tuleb tarkus tunnistada!"

Kuidas mesinik lõppevale mesindusaastale tagasi vaatab ja mis jääb tema jaoks pluss- või miinuspoolele? Küllap pea iga mesinik mõeldab ja hindab aastat kogutud meesaagi järgi. Mõistagi on hea meesaak eriti oluline mesinikele-tootjatele, kelle jaoks see annab mesinduse kui töö tasuks loodetud sissetuleku. Suurmesila korral on see ainus või peamine allikas, mis toob mitte ainult leiva lauale ja ka vorstiviilu leivale, vaid võimaldab lapsi koolitada ja pere kõik muudki kulud katta. Samas loodab mesinik ka väiksemast mesilast saada lisaks mesilaste pidamise lustile ja mõnule ka mett, mis maitseb nii oma perele kui kannatab kinkida sugulastele-sõpradele.

Mesindusaasta 2017 oli mesilaste ja seetõttu ka mesiniku jaoks heitlikult vahelduv. Kevad ei saanud kuidagi vedama, jahedus ja rohked vihmad üksikute helgemate päevadega kestsid pea jaanipäevani. Juuli oli juba tunduvalt lubavam, august oli kohati helde ja septembriski said

mesilased veel enda tarbeks üht-teist loodusest leida. Kanarbikumee sõbrad võivad rõõmustada: üle mõne aja said mesilased kanarbikula kenakese saagi väärt ja hinnatud mett koguda. Kokkuvõttes võib enamik mesinike tunnistada: oli üsna rahuldav meesuvi, kuigi keskmine meesaak jäi aastate keskmisele pisut alla. Mõne mesiniku hinnangul aga sai tema meesahver koguni hästi täidetud. Võib loota, et eesti mett jätkub süüa ja müüa kevadeni.

Lisaks meesaagi ootusele jälgib iga mesinik tähelepanelikult oma mesilaste head käekäiku ja hoiab hinge kinni, kui kerkib oht mesilaste elule ja tervisele. Mesilaspered tulid läbi talve üsna rahuldavalt ja ilma rabavalt suurte talvekadudeta. Perede kevadine areng oli aeglasevõitu, seda jahedate ilmade ja kevadise mee- ning õietolmukorje nappuse tõttu. Siiski olid mesilaspered juunikuus juba kenakesti arenenud ja terved-tugevad ning valmis suurteks tegudeks, mis mõnel juhul väljendus küll agara sülemlemisena. Paraku hoidsid mesinike meeli alates juuliku algusest ärevil mitmes Eesti piirkonnas toimunud mesilaste massilised hukkumised taimekaitsemürkide väärkasutamise tõttu.

Kokku registreeriti Eestis Põllumajandusameti andmetel ametlikult 6 juhtumit, kus kahtlustati mesilaste mürgistust. Neist kolmel juhul leiti laboratoorsete analüüside põhjal kinnitust, et mesilaste massilist hukkumist põhjustati taimekaitsemürkide kuritarvitamisega. Lisaks neile juhtumitele on paljud mesinikud kurtnud ja kahtlustanud, et nende mesilased on taimekaitsetööde tõttu häda saanud. Kahjuks ei ole mesinikud nende juhtumite korral asjale ametlikku käiku andnud ja ametkondades mesinike õiguste eest seistes ei saa EML neile kahjustustele viidata.

Ajakirjandus, sealhulgas televisioon ja raadio, võtsid mesilaste massilise hukkumise kui kõmulise uudise entusiastlikult üles ja töid sellega ühtlasi mesinike mure avalikkuse ette. Selle peale olid Maaeluministeerium, Põllumajandusamet PMA ning Veterinaar- ja Toiduamet VTA sunnitud asjaga tegelema. Ministeeriumis on toimunud kahel korral ümarlaua arutelud ametkondade ja mesindusorganisatsioonide esindajate osavõtul. VTA ja PMA on arutanud koos mesinikega juhiseid, kuidas mesilaste mürgistuskahtluste korral tegutseda. Riigikogu keskkonnakomisjon ja maaelukomisjon korraldasid arutelud taimekaitsevahendite kasutamise ja mesinduse teemadel.

Võiks loota, et sellisel riiklike struktuuride tähelepanu toel on mesinduse ja mesilaste kaitseks tekkinud ka tuntavad positiivsed muutused. Oodata võiks ka paranemist suhtumises meie elukeskkonna, sealhulgas nii mesilaste kui ka looduslike putukaliikide elu ja tervise säätmisse taimekaitses kasutatavate kemikaalide kahjuliku toime eest. Kahjuks on tulemused poolikud ja mesinike jaoks pinnapealsed. Näiteks pole taimekaitsevahendite kasutajal ikka veel kohustust jälgida PRIA kaardilt töödeldavate põldude lähedal paiknevate mesilaste asukohta, et sealseid mesilasi mitte kahjustada. Ministeerium viitab rahustavalt sellele, et Taimekaitseeaduse muutmise parandab igakülgset mesilaste kaitset mürgistuste eest, ja et abiks on ka muutmisel olev ministri vastav määrus.

Tegelikult ei võetud Taimekaitseeaduse muutmisel enamikku mesinike esitatud ja mesilaste kaitsmiseks mõeldud ettepanekuid kahjuks arvesse. Viidataks küll sellele, et riik kavatses luua võimalusi taimekaitsevahendite turustamise ja kasutamise nõuete rikkujate karis-

tamiseks. Paraku pole aga näiteks sõnagi väga olulisest asjaolust süüdlase vahetust kohustusest hüvitada mesinikule kahjud mürgistuse läbi hukkunud mesilasperede eest. Jätkuvalt viidatakse mesiniku võimalusele kaevata süüdlane kohtusse ja loota sel viisil lühema või pikema aja pärast kahjutasu saada. Mesinik vajaks aga kahjutasu kohe, et oma mesila taastada.

Jõulumeeleolu peaks olema rõõmsam ja optimistlikum. Loodame, et järgmisel aastal jätukvatel läbirääkimistel ministeeriumi

ja teiste ametkondadega õnnestub lahendada nii mesinikke kui ka mesilasi ahistavad mured. Samuti loodame, et uuel aastal jõutakse mesilasperede pidamise riigipoolse toetuse otsuseni, mida EML on ammu taotlenud ja mida on viimasel ajal toetanud ka teised mesindusorganisatsioonid ning mida ministeerium on mitmel korral lubanud. Need muutused oleksid mesinikele tuntavaks teadaandeks, et riik hoolib mesindust ja mesilastest ning toetab meie tegemisi. Siis on mesinikel ka võimalik vähem tegeleda muredega ja rohkem pühendada tähe-

lepanu ja aega mesilastele ja Eesti mesinduse edendamisele.

Loodame, et järgmine mesindusaasta toob mesinikele rohkem rõõmu ja rahulolu meesaagist ja mesilastega toimetamisest, aga samuti õlg-õla tunnet EMLi liikmena ja sõprade-kaasmesinike seltsis. Rahulikku jõuluaega ja head uut aastat!

Aleksander Kilk

TEGEVJUHI UUE AASTA TERVITUS

Elus peab oskama imesid ihata, rõõme tunda ja raskusi kanda. Nutta, armastada ja vihata, petta saada ja andeks anda. Elu on lugu ja elu on loomine. Aga kas on ikka nii, et me saame kõik, mida soovime. Kas on ikka nii, et meid tabab kõik, mida väldime? Kas me oskame alati ette öelda, et õigesti on tehtud järgnev samm? Tegelikult ei tea me kunagi, mis saatus toob ja meie astunud samm on sellest vaid pool. Kuid astumata seda sammu ei tea me ju iial, kas elu oleks meid toonud siia, kus me just praegu oleme.

Me otsime elus kohta ja oleme kui kellapendel, mis aina lõputult liigub ja mõnikord seismagi jääb. Kuid siis tuleb jälle keegi ja meid kui kella jälle üles keerab. Ja taas algab uus ring ning nii me läbi elu ruttame. Kõik näib nii lõputu jadana, millest kuidagi välja ei saa.

Ja me ju teame kõik ammutunud tõde:

**Kui meil poleks probleeme, siis ei saaks me kunagi tugevaks.
Kui me ei peaks võitlema, siis ei õpiks me kunagi paindlikkust.
Kui me ei peaks ootama, ei õpiks me kunagi kannatlikkust.
Kui me ei tunneks vastuseisu, ei saaks me kunagi visaks.
Kui me ei tunneks lootusetust, ei õpiks me kunagi usku.
Kui me ei peaks kannatama, ei õpiks me kunagi kaastunnet.**

Oleme nagu kellad ja pendeldame läbi elu ning vahel nii mõttetu mõnigi asi näib. Kuid me ju teame, ei ole paremaid ega halvemaid aegu, on vaid hetk, milles viibime praegu. Ja tegelikult kõik, mida me vajame, tuleb me juurde ühel või teisel varjatud kujul, varem või hiljem... Aeg annab vastuseid ja lootust...

Hindame siis iga hetke, mis meile on antud. Peame meeles, et aeg ei oota kedagi ja eilne on juba ajalugu, homme veel müsteerium ning iga päev on tegelikult kingitus.

Soovin kõigile EMLi liikmetele ja mesinikele jõudu ja jaksu, püüdmax päikest ka siis, kui taevast on kaetud uduloo- riga ja lihtsalt raske tundub ootus. Et uus algav aasta oleks imeline ja õnnelik. Et selles oleks teile armastust, rõõmu, õnne ja kordaminekuid. Et täituksid kõik teie soovid. Olge terved, hoitud, kaitstud ja armastatud!

Marianne Rosenfeld

EESTI MESINIKE LIIT 25

Lõppev 2017. aasta on olnud EML jaoks märgiline, kui asutamisest on möödunud 25 aastat. Võib ehk vaielda, kas 25. sünnipäev on juubel või ei ole. Usun siiski, et 25 aastat kasvavat tegevust on EMLi kui organisatsiooni jaoks juubelivääriline iga, mida tasub märgata ja ära märkida.

Inimese jaoks on 25 aastat see teetähis, kus on saavutatud teatud tarkuse ja elukogemuse tase ning silme ees on enam-vähem selged sihid, kuhu edasi pürgida ja areneda. Aga EMLi jaoks? Usume, et oleme samamoodi selles eas, kus esmased kasvuraskused ja teismelise kõhkluste aeg on seljataha jäänud ning EML on endale seadnud konkreetsemad plaanid, kuhu ja kuidas edasi areneda.

Mõnikord arutletakse, miks on mesinikel üldse vaja oma organisatsiooni ja miks peaksid mesinikud tahtma olla selle liikmeteks. Rahva hulgas näib levivat arvamus, et mesinikud on enamikus vaiksed nohikud ja eraklikud inimesed, kes meelsasti hoiavad omaette. Kas ikka on nii, et mesinikud eelistavad ainult tegeleda metsanuka taga oma mesilastega ja seltskonnast üldse ei hooli?

Kasvõi mesinduspäevadel näeme, et paljud mesinikud tulevad heal meelel kokku, suhtlevad teiste ametivendadega ja -õdedega ning ajavad vajadust mööda ühist asja. Selle taga on üks mesinike ühisnimetajatest – armastus ja hool mesilaste ja mesinduse vastu. See tekitab iseäraliku ühtekuuluvuse tunde, mis kutsub olema koos teiste omasugustega. Kui vaja, seistakse ühise rindena mesilaste ja mesinduse kaitsele, selle kaudu hoides ka isiklikke huve. Ühisjõud

on eesmärkide saavutamiseks kindlasti suurem ja tõhusam kui iga üksiku mesiniku ponnistused. Koostöös tegutsemine jätab ka jälgi, mis kestavad läbi pikema aja.

Näiteks kiirpilk minevikku. Eestis tekkisid mesinike seltsid juba XIX sajandi lõpupoolel. Üks tuntumaid oli Viljandi Mesinike Selts, mida vedasid Karksi kandi kooliõpetaja Jaan Roots ja Heimtali krahv. Korraldati loenguid ja õppepäevi, meekonkurssid jne. Üks erilisi küsimusi, millele otsiti lahendust, oli parima raamtaru ja kärjeraami mõõtude teema. Pika vaidluse järel tõstis Heimtali krahv ühel koosolekul lauale püsti Saksamaalt toodud Gerstungi kärjeraami ja ütles: “Saagu selle kärje ümber ehitatud meie mulgi taru.” Nii sündiski püstraamidega Viljandi taru, mida tarvitatakse mõnel pool Mulgimaal tänaseni.

Veel enam: hiljem võtsid Tartumaa mesinikud Viljandi taru püstise kärjeraami, keerasid selle küljele ja selle ümber sündis Tartu taru. Veel mitmed aastad hiljem otsustasid vabariigi targemad mesinikud nimetada selle kärjeraami eesti standardraamiks. Eesti raam elab oma elu edasi tänaseni väga paljudes mesilates. Järeldus on selgesti nähtav: ka kohaliku mesinike seltsi tegevus võib jätta jälgi, mis kestavad läbi aja ja on olulised kogu riigi mesindusele.

Samas on mesinike seltside piirkondlik tegevus heaks kooliks suurema koostöö ja ühistegevuse korraldamisel. Nii sündis 1902. a. mesindusseltside algatusel esimene vabariiklik mesinike organisatsioon Eestimaa Mesilaste Põlde Selts. EML loeb ennast algusest

peale selle üleriigilise organisatsiooni tegevuse jätkajaks.

Miks sündis 1992. a. Eesti Mesinike Liit? Tuletagem meelde sellele eelnenud nõukogude aega Eesti mesinduses. See oli suhteliselt hästi korraldatud, ja mesindusel oli riiklik tugi. Olid suured kolhooside-sovhooside mesilad ja hulgana harrastusmesilaid, tegutsesid rajoonide mesindusagronoomid, ministeeriumis olid tööl inimesed, kelle ülesandeks oli mesindust vabariigis korraldada ja kureerida. Veterinaarsüsteem korraldas mesilashaiguste järelevalvet langetiseproovide ja mesila passide alusel ning mesinik sai oma mee lihtsa vaevaga müüa kokkuostu.

Kui Eesti taasiseseisvus, siis mesinike jaoks varasem süsteem lagunes ega toiminud enam. Aga uut riiklikku süsteemi ei olnud ega polnud riigi poolt lootustki selle tekkimiseks. Uppuja päästmine on uppuja enda asi – mesinikud pidid ise probleemid ja mesinduse mured lahendama. Ainus võimalus selleks oli oma organisatsiooni või koostöögruppide loomine.

Nii sündisid Põhja-Eesti Mesinike Ühing ja Lõuna-Eesti Mesinike Ühing. 1992. a. alguses jõuti veendumusele ja mõlema organisatsiooni kokkuleppele, et tuleb moodustada ühine vabariiklik mesinike ühendus – Eesti Mesinike Liit.

Põllumajandusministeeriumis oli sel ajal juba mitmeid aastaid töötanud mesindusala korraldajana Tõnu Brigader. Tema abiga saadi võimalus kasutada ministeeriumi saali, et korraldada EMLi asutamist arutav mesinike üldkoosolek.

See koosolek toimuski 1. veebruaril 1992. a.

Koosolekul osales kokku 132 mesinikku. Koosoleku juhatajaks valiti Antu Rohtla. EMLi põhikirja projekti esitas Arvi Otsep, kes oli Põhja-Eesti Mesinike Ühingu esimees. Järgnes EMLi tegevuse kava ja eesmärkide ning põhikirja arutelu, mis oli kohati üsnagi elav ja emotsionaalne. Kui jõuti otsustamise juurde, oli jõutud siiski enam-vähem ühistele seisukohtadele. Hääletamisel olid 131 kohalolijat EMLi asutamise poolt ja üks jäi erapooletuks. Eesti Mesinike Liidu asutamisdokumendile kirjutasiid alla 18 mesinikku – nemand on EML asutajaliikmed. Sellega oli EMLi asutamisosus tehtud ja Eesti Mesinike Liit sündinud.

EMLi 25 tegevusaasta sisse mahub palju, ja pole lihtne teha valikut, mida esile tuua. EMLi liikmeskond on praeguseks kasvanud üle 600 piiri. EMLi üheks olulisemaks tegevussuunaks on olnud värske erialase info ja mesindusteemaliste uudiste toomine mesinikeni kas loengute, õppepäevade või kursuste kaudu. Alates 1996. a. annab EML välja oma ajalehte “Mesinik”, mis ilmub 6 korda aastas, sealjuures juba mitmendat aastat kenas värvitrüki. EMLi veebilehe kaudu saavad mesinikud pidevalt värskeid uudiseid nii EMLi ja mesinduse teemadel kui ka riigi tasemel mesindust puudutavate sündmuste või uudiste kohta.

EMLi kontor oli algusaastatel pidevalt jalgadel, liikudes Balti jaama juurest Katusepapi tänavale, sealt Väike-Paala tänavale ja viimaks pikemaks ajaks praegusesse asukohta Vilmsi tänavale. EMLi juhatuse liikmed on läbi aegade tegutsenud ühiskondlikus korras ja tasuta. Selle tõttu polnud aktiivil

EMLi edendamiseks piisavalt aega ja nii ei jõutud sageli kõiki vajalikke organisatsioonilisi tegevusi hästi ja kiiresti teha. EMLi kui organisatsiooni tegevus muutus oluliselt korastatumaks ja viljakamaks pärast seda, kui 2012. a. aprilli algusest asus EMLi tegevjuhi ametisse Marianne Rosenfeld. Seejärel on tegevust alustanud ka EMLi Koolituskeskus, mis korraldab eelkõige mesinduskursusi, aga ka muid mesinike õpetamise ja täiendkoolituse tegevusi.

Mesinike erialaste teadmiste laiendamisele aitavad oluliselt kaasa mesindusalased õppereisid nii Eesti paremates mesilatesse kui ka teise maade mesilatesse ja mesinduskeskustesse. EML korraldas esimesed õppereisid väljapoole Eesti piire juba 1995. aastal, kui külastati Soome ja Rootsi mesilaid. Järgnevate aastate reisid viisid Eesti mesinikke lisaks Soomele ja Rootsile ka Norrassa, Taani, Poola, Saksamaale ja teistesse Kesk- ja Lõuna-Euroopa maadesse. Sealt saadud kogemused ja ideed aitasid Eesti mesinduse taseme kiiresti edenema. Ka viimastel aastatel on EMLi kaudu korraldatud erinevatesse riikidesse keskmiselt 4 mesinike õppereisi aastas ning seda õppimise ja uute kogemuste hankimise viisi on kavas jätkata. Sellised reisid on ühtlasi hea võimalus reisigrupi liikmete omavaheliseks suhtlemiseks ja kogemuste vahetamiseks.

Kogu Eesti mesindussektori jaoks on olnud oluline EMLi tegevus seoses riikliku mesindusprogrammi algatamisega 2004. a. ja selle koordineerimisega 3-aastaste tsüklikena kuni tänaseni. Juba algusest peale oleme programmis kõige tähtsamaks pidanud tegevusi, mis tooksid kasu võimalikult kõigile mesinikele. Need on piirkondlikud ja vabariiklikud teabepäevad loengute ja õppustega, trü-

kitud teabematerjalide koostamine ja levitamine, mesinike nõustamine, mesilashaiguste alane nõuanne ja abi, meeturu korrastamiseks kogutud meeproovide seireanalüüs ja mesinike teavitamine jne. Mesindusprogrammi kulude suurem osa kaetakse tagantjärele küll Eesti ja Euroopa Liidu toetusena, kui EML peab tööde tegemiseks eelnevalt ise laenu võtma ja kandma ka märkimisväärseid lisakulusid. Samas usume, et see EMLi kulu teenib tulemuslikult Eesti mesinduse edendamise eesmäärke ja huve.

EML peab oluliseks rahvusvahelist koostööd nii naabermaade mesinike organisatsioonidega kui Euroopa ja maailma tasemel. Alates 1996. a. on EML Põhjamaade ja Baltimaade mesindusnõukogu liige ning on olnud selle aja jooksul kolmel korral ka nõukogu juhtorganiks. EML on ka Euroopa Liidu tasemel Copa-Cogeca mesindusgrupi ja mesinike maailmaorganisatsiooni Apimondia liige. Rahvusvaheline suhtlemise kaudu on EML kaasatud koostöö ja informatsiooni liikumise erinevatesse võrgustikesse. See aitab tõsta Eesti mesinduse üldist taset nii tehnilises mõttes kui ka uuemate teadmiste, tehnoloogiliste lahenduste ja ideede osas. Lisaks annab see Eesti mesinikele võimalusi otseselt kohtuda ja suhelda teiste maade mesinikega ning tunda end võrdsete partneritena maailma mesinike kogukonnas.

Kuhu ja kuidas peaks EML järgmise 25 aastaga edasi minema? EMLi peamine eesmärk on teenida eelkõige oma liikmete-mesinike huve. Mida rohkem Eesti mesinikest kuulub EMLi liikmeskonda, seda paremini suudame mesinduse üldise edendamise kaudu olla kasuks kõigile Eesti mesinikele. Seega peaks olema üheks eesmärgiks kaasata oma tegevustesse

ja liikmete hulka võimalikult palju Eesti mesinikke. Sellega seoses peab EML tegutsema just nendes suundades, mis on meie mesinikele ja mesindusele kõige olulisemad. Selleks aga vajame mesinike endi algatust ja probleemide püstitamist, et siis ühiselt nende lahendamisele keskenduda. Üksi ja mõnekaupa on mesinikud tõsiste murede murdmiseks nõrgad, üheskoos EMLi koostöös suudame aga ka keerulisi probleeme lahendada.

Ühendagem siis käed ja mõistuse, et EMLi kaudu ühiste jõududega Eesti mesinduspõldu hästi harida – mesinike ja mesilaste kasuks!

Aleksander Kilk

Foto: Ülo Lippa

AASTA MESINIK 2017 - ÜLO LIPPA

Traditsiooniliselt toimus Aasta Mesiniku valimine mesinike sügispäevade raames. Sel aastal pidulikumas õhkkonnas, sest tegemist oli Eesti Mesinike Liidu 25. juubeliaasta tähistamisega ja Aasta Mesiniku tiitel anti välja 20. korda. Eelnevate Aasta Mesinikuga saab tutvuda meie kodulehel www.mesinikeliit.ee

Ülo Lippa kandidatuuri seadsid üles Jüri Kihelkonna Mesinduse Selts ja kaks korda Aasta Mesiniku tiitli pälvinud Maire Valtin.

Ülo Lippa on paljudele tuntud kui Metsamesinik.

Ta on pea alati nõus võõrustama oma mesilas õppegrupe erinevate ürituste raames ja jagab meelsasti infot mesinduse kohta. Pikaajane mesinduskogemus ja sügavad mesindusteadmised võimaldavad tal särada igas olukorras. Kui on häda käes ja kiiresti abi vaja, siis Ülo on mees, kelle peale saab loota. Ta

jätab teinekord omad toimetamised pooleli ja läheb kogenematule mesinikule appi.

Ülot võib nimetada kuldsete kätega mesinikuks. Kui mõne mesindusseadmega midagi viltu hakkab jooksma ja oma mõistusest ei piisa, siis leiab Ülo probleemile tavaliselt kiire lahenduse.

Ülo mahlakat huumorit märkab igaüks, kes on temaga kokku puutunud.

Selle aasta juunis lastekaitsepäeva raames korraldatud sülemi allatoomise võistlus näitas, et Ülo on noortele naismesinikele selles vallas võrdne vastane.

Ülo on reisisel, kes osaleb aktiivselt mesinikele korraldatavatel õppereisidel. Ta on ka vabatahtlik reisikroonik, kes talletab märkmeid, koostab hiljem humoorika reisijutu. Lisaks sellele filmib ja pildistab.

Tema tegevustega saab tutvuda ka tema enda kodulehel www.metsamesi.ee

Jõudu ja jaksu tegevustes!

Marianne Rosenfeld

Foto: Marianne Rosenfeld

EESTI MESINIKE LIIDU AULIIGE ON AADO OHERD

Alates 2012. aastast, kui EML sai 20-aastaseks, oleme andnud välja EMLi auliikme nimetust. EMLi auliikme tiitli andmise aluseks on olnud oluline panustamine meie organisatsiooni tegevusse ja Eesti mesinduse arengusse.

Aado Oherd on tuntud veterinaararst ja mesinik. EMLi asutamisastatest saadik on ta olnud liidu aktiivne liige. Alates 2015. aastast on Aado ka juhatuse liige, enne

seada oli ta revisjonikomisjoni liige. Aado on olnud ka mitme varra-toositeemat käsitleva trükise autor ja kaasautor.

Palju õnne, Aado!

Eelnevalt on EMLi auliikme nimetuse pälvinud Aime ja Mait Mardla, Antu Rohtla ja Aleksander Kilk.

Marianne Rosenfeld

Foto: Ülo Lippa

AASTA AATENAINE 2017 – MAIRE VALTIN

Tunnustamist ei ole kunagi palju, pigem isegi vähevõitu. Ja seetõttu on nii hea näha ja kuulda, et meie tublisid mesinikke tunnustavad ka teised organisatsioonid.

Meie Maire Valtin, mesinike nõustaja, koolitaja, aktiivne liige, kes südamega seisab mesilaste ja keskkonna eest, pälvis Ökoriik Eesti võrgustiku tunnustuse “AASTA AATENAINE 2017”.

Tunnustussõnadeks olid: Maire Valtin on imeline naine ja suure pühendumusega mesilaste tervise ja kogu keskkonna puhtuse eest seisja.

Väga õiged sõnad, õnnitlused tunnustuse eest ka Eesti Mesinike Liidult.

Marianne Rosenfeld

Foto: Ülo Lippa

SOOME MESINDUSAJAKIRJA MEHILÄINEN TELLIMINE 2018. AASTAKS

AINULT EMLi liikmetele!

Aastatellimus 40 eurot. Ajakiri ilmub 6 korda aastas ja saadetakse postiga.

Soovijatel saata **kuni 31. detsembrini** oma sooviavaldus koos täpse postiaadressiga, mis kehtib alates 1. jaanuarist 2018, tegevjuhi e-kirja aadressil mesilaspere@gmail.com või helistada telefonil 50 29 006.

EHA METSALLIK – TULIHINGELINE LOODUSINIMENE

Foto: EMLi arhiiv

10. Hiie väe tunnustamissündmusel Tartus Eesti Rahva Muuseumis pärjati tänavuseks hiie sõbraks **Eha Metsallik** aastatepikkuse tegevuse eest Paluküla hiiemäe hoidmisel ja kaitsmisel.

Sellist tiitlit annab välja Hiite Maja Sihtasutus. Tunnustatud hiiesõbralikud ettevõtmised olid näiteks hiite kuvavõistluse toetamine ja pühapaikade pärimuste hoidmine, talletamine ning tutvustamine.

Eha Metsallik on mesinik ja metsanaine. Tema algatusel toodi sel suvel Raplamaal Paluküla Hiiemäe nõlval inimesteni muusikaline suveetendus “Vabaduse metsa vaikuses”, mis oli pühendatud esivanematele ja nende mälestuse hoidmisele. Lisaks hiiesõbrale peab Metsallik end põlisrahva ja metsa sõbraks.

“Me ei pea ainult minevikus elama, ... kuigipalju on meie loodust veel alles, ja see loodus õpetab ja loodus kõnetab. Mind on näiteks mesilased õpetanud loodusraamatut lugema, et mesilased on need teejuhid. Ma olen 40 aastat käinud nagu haige jänes: vaatan, mida nad korjavad, ja see õpetabki. Lõpuks panedki selle pusle kokku kogu sellest tasakaalus loodusest ja kui vajalik see meile on ja kas me jätame oma lastele ja mesilastele ja lastelastele seda loodust, kas me jätame oma maad?” ütleb Eha Metsallik.

SOOME MESINIKE LIIT 100!

Soome mesinikele on aasta 2017 topelt juubeliaasta – 100 aastat täitus nii Soome Vabariigil kui ka Soome Mesinike Liidul. Soome Vabariigi juubelisündmuste kaja ja saluutide välgatused ulatusid hulk maad üle Soome riigipiiri ja paistsid tugevasti ära ka Eestisse. Soome Mesinike Liit hoidis oma 100. juubeli küünlaid kõrgel ja Soome mesinikele nähtaval läbi kogu 2017. aasta, et süüdata need siis 18. novembril oma juubelipidustustel Järvenpääl. Juubelite puhul on tavaks kutsuda külalisteks häid sõpru, ja nii saatis Soome ML kutse ka EMLile kui sõprusliidule.

Kui ma EMLi esindajana 18. novembri hommikupoolikul Järvenpääle kohale jõudsin, olid sündmused juba alanud. Tõsi küll, see polnud veel juubelipidu, vaid Soome mesinike sügispäevade

loengute osa, kus toodi kuulajateni mitmeid põnevaid ettekandeid. Teiste külaliste hulgas oli kohal Apimondia president Philip McCabe, kes esines pikema loenguga oma visioonist maailma mesinduse arengusuundade ja tuleviku teemal. Presidendi loengust kumas läbi maailma üldine mure looduslike tolmeldajate arvu ja rolli vähenemise pärast, mille kõrval on keeruline hoida või suurendada ka mesilaste kui tolmeldajate arvukust. Pigem valitseb maailmas oht, et mesilaste hulk väheneb, sest keskkond on üha enam saastunud, ja ka mesilashaiguste ning kahjuritega on üha keerulisem võidelda. Siiski oli Apimondia president lõpuks optimistlik ja arvas, et mesilased ja mesindus ei kao kuhugi, vaid nende tähtsus inimkonna jaoks pigem aina kasvab.

Peeti veel mitmeid huvitavaid loenguid mee omadustest, hindamisest ja kasutamisevõimalustest ning meemüügi strateegia kujundamisest. Suurt huvi tekitas ettekanne ooperiteatri kõrvale rajatud linnamesilast ja sealt kogutud mee kasutamisest ooperirestorani erilistes roogades ja mainekates toodetes. Kõige rohkem kahinat oli kuulajate seas siiski loengu ajal, kus kimalaste uuringute teemal doktorikraadi kaitsnud teadlane Olli Loukola tutvustas oma Inglismaal tehtud katseid kimalaste sotsiaalse õppimisvõime kohta. Oli üllatav slaididelt ja videolõikudelt näha, kuidas kimalasi “õpetati” peenikest nõõri tõmbama, et magusale nektaritilgale ligi pääseda. Veelgi huvitavam oli asjaolu, et õpetust saanud kimalased suudavad tänu sotsiaalsele suhtlemisele teiste pereliikmetega õpitud teadmisi ka

teistele kimalastele edasi anda ning needki õpivad toidu saamiseks nõõri tõmbama.

Soome MLi sügispäevade juurde on alati kuulunud meekonkursi korraldamine ja parimate meenäidiste valimine ning nii ka seekord. Võisteldi viies grupis: kristalliseerunud või vedel mesi, ühelt taime-liigilt pärinev monomesi või muu eriline mesi ning viiendana mesindusseltside parimad meed. Igast grupist oli hommikul toimunud eelvoorus žürii poolt tehtud organoleptilise hinnangu alusel lubatud lõppvooru 5-6 erinevat mett. Monomee grupis oli näiteks lõppvoorus esindatud pohla-, pärna-, muraka-, kanarbiku- ja tatramesi. Sügispäevadest osavõtjad said kahe tunni vältel kõiki meenäidiseid maitsta ja hinnata ning iga grupi parima hindamissedelile märkida. Meed olid vägagi erinevate ja enamikus huvitavalt meeldivate maitsetega, millest mõnigi oli minu jaoks uudne ja senitundmatu.

Järjekordse loenguvooru alguseks meemaitamine ja hindamine lõpetati ning tegevusse asus hääletuskomisjon. Gruppide kaupa loeti osavõtjate antud hääled kokku ja tehti kindlaks iga võistlusgrupi

parim mesi. Lisaks sellele selgitati välja kõige rohkem hääli saanud mesi, mis oli seega kõigist parim. Võitjaks osutus pohlaõite mesi, mille oli konkursile toonud Raimo Tervola Oulust. Temale anti hiljem juubeliõhtu piduliku tähistamise käigus üle aukiri "Soome parim mesi 2017" ja võitja karikas. Samuti said aukirjad kõigi gruppide parimad meed.

Soome Mesinike Liit 100 – see juubeli pidulik tähistamine algas suures saalis Soome MLi juhatuse esimehe Janne Leimi avasõnade ja piduliku lippude sissemarsiga. Sellele järgnes soomlastele väga oluline Finlandia hümn. Seda laulis lausa ooperilaulja tasemel Eestiski hästituntud Juha Nuutero, kes on Soome üks suuremaid mesinikke. Järgnesid tervituskõned Apimondia presidendilt Philip McCabe'lt ja videotervitusena Soome maa- ja metsamajanduse ministritl Jari Leppält. Seejärel esitas Pekka Peltotalo ülevaate Soome mesindusorganisatsioonide 100-aastasest ajaloost. Muuseas on Pekka Peltotalo koostanud Soome MLi juubeliks ka raamatu "Soome organiseeritud mesinduse 100 aastat" alapealkirjaga „Inimesed vahetuvad, mesindus jääb“.

Pidulikus meeleolus anti Apimondia presidendile kui aukülalisele üle Soome MLi kaunis vimpel. Soome MLi kahele teenekale eestvedajale kinnitati rinda SMLi kuldсед aumärgid. Seejärel paluti lavale meekonkursi kõigi gruppide võitjad, nende hulgas ka Raimo Tervola kui üldvõitja, kellele anti üle aukirjad ja lilled. Plöksusid fotoaparaadid ja surisesid kaamerad, et pidulikkude sündmust jäädvustada. Seejärel tõsteti ja kõlistati Soome MLi terviseks pokaale ning jätkati piduõhtu söögilauas. Kui muusikud oma pillidele hääled sisse said, siis võitis pidu veelgi hoogu ja oli igati Soome Mesinike Liidu juubelpäeva vääriline finaali.

Aga järgmisel päeval toimus juba Soome Mesinike Liidu ametlik aastakoosolek, kus valiti uus juhatuse ja juhatuse esimees ning pandi paika uued tegevusplaanid. Soome Mesinike Liidu järgmine aastasada võtab hoogu. Õnne ja edu meie mesindussõpradele ja aatekaaslastele põhja pool Soome lahte!

Tekst ja fotod: Aleksander Kilk

Foto: Meekonkursile toodud mete maitamine-hindamine.

Foto: Meekonkursi võitjad: Jorma Sahinaho, Veikko Lehtonen, Raimo Tervola, Teemu Aittamaa, Aappo Valo.

GENEETILISELT MUUNDATUD ORGANISMID (GMO) KRIITILINE VAADE RISKIDELE

Rea Raus

**Statera Jätkusuutliku arengu uurimiskeskus, Tampere ülikooli
doktorant, Ökoriik Eesti; Eesti Mesinike Liit**

5. veebruaril 2017 olid Ökoriik Eesti, Eesti Mesinike Liidu ja Kutseliste Mesinike Ühingu esindajad kutsutud Riigikogu maaelu- ja keskkonnakomisjoni ühisistungile, et kuulata ära meiepoolne rahvaalgatus keelustada GM-kultuuride kasvatust Eestis. Varasemalt on Euroopa Liit andnud loa ligi 70 geneetiliselt muundatud toiduaine või lõikelille kasvatamiseks Euroopas, kuid liikmesriigid võivad sellest keelduda. Enamik Euroopa Liidu riikidest on seda tänaseks teinud, kuid mitte Eesti. (<http://forte.delfi.ee/news/maa/kokku-19-euroopa-liidu-riiki-aga-mitte-ees-ti-otsustas-jaada-gmo-vabasse-tsooni?id=72618917>)

Tõsine ja kirglik arutelu Riigikogus venis mitmetunniseks, selle olulisust ilmestas hästi kohtumise lõpul sõna võtnud Põllumajandus-Kaubanduskoja nõukogu esimees Olav Kreen. Ta tõdes, et teema tõstatamine koja liikmete listis tekitas väga elava arutelu, mida ei olnud listis sellises mahus kaua olnud.

Miks GMOd kirgi kütavad ja mil- lest tulenevad eriarvamused?

Alustuseks, sageli aetakse sega-mini GMO ja tavaline sordiaretus. Tõepoolest, GM-kultuure promovavad tööstused kasutavad tihti argumenti, et tegemist on lihtsalt tavalise sordiaretusega. Päris nii see aga pole.

Inimesed on sordiaretusega tegeleenud enam kui 30 000 aastat. Ajalooliselt on tavapärane sordiaretus kasutanud enamasti valikulist

aretust, kus valitakse välja isendid, kellel on parimad soovitud omadused, ning paljundatakse neid. Kui soovitakse näiteks teatud omadustega õunu, siis valitakse välja just sellised puud, mis näitavad rohkem soovitud omadusi, ristatakse omavahel selliseid õunasorte, mis omavad mitut soovitud omadust jne. Näitena võib tuua veel koerte aretust, kus pikaajalise, soovitud tunnustega isendite aretusel avalduvad vastavad tunnused järk-järgult ka üha tugevamalt. Väga lihtsustatult: tegemist on n.-ö. loomulikult viisil aretusega "parimate" vanemate selekteerimisel järgneva generatsiooni jaoks.

Ülalkirjeldatud sordiaretusmeetod on meiega olnud juba aastatuhandeid, GMO-aretus aga on saanud alguse lähiminekis, täpsemalt 1973. aastal, kui GMO valdkonnas tegid läbimurde Herbert Boyer ja Stanley Cohen. Nende saavutuseks oli lõpuks tulemusrikkalt eemaldada üks geen ühelt organismilt ning asetada see teise organismi.

Kriitilised küsimused GMOde algusest peale

Praktiliselt kohe pärast Boyer'i ja Coheni töö edukaid tulemusi, hakati küsima teadusele omaselt ka kriitilisi küsimusi, mis tõid esile võimalikke riske inimeste ja keskkonna tervisele. Vastuolusid püüti lahendada Asilomari Konverentsiga 1975 aastal, mille käigus lepiti kokku erinevad ohutusnõuded ning viisid, kuidas tagada nii laboritöötajate tervise ohutus kui ka võimalike n.-ö.

Foto: Silver Raidla

laborilekete elimineerimine. Siit edasi, tunnustades teadlaste jõupingutusi ohutuse tagamiseks, lubas USA toidu- ja raviamet ja muud ametiasutused riburada pidi turule erinevaid GM-tooteid: 1992. aastal GM-tomati, 1992. aastal esimese pestitsiidi "tootva" teraviljasordi, 2000 loodi niinimetatud "Kuldne Riis" jne. Ilmselt kõige tuntumateks GM-toodeteks kujunesid Bt-toksiini geeniga Bt-mais ja glüfosaadi-resistentsed mais ja sojauba.

GMO-küsitavused ja riskid

GMOd on tänu patentidele toonud omanikele hiiglaslike kasumeid, sest väidetavalt aitavad need toita üha kasvavat inimkonda ning vabamalt kasutada erinevaid põllumajanduskemikaale. Paraku puudub maailma äratoitumise väitel igasugune teaduslik alus (Jacobsen et al, 2013). Me nimelt toodame WHO hinnangul piisavalt toitu kogu maailma elanikkonnale. Probleem pole mitte toodetava toidu koguse vähesuses, vaid selles, et toitu raisatakse visatakse ära hävitatakse kolossaalsetes kogustes (ca kolmandik kogu toodetust, <http://www.fao.org/save-food/resources/keyfindings/en/>), ning selles, et osal inimestest ei jätku elementaarset sissetulekut, et endale toitu osta. Lisaks tuleb paraku täheldada, et nendes piirkondades, kus kasutatakse GMOsid,

on oluliselt suurenenud toidusõltuvus ja farmerite sõltuvus agrofirma-gigantidest (vt. Percy Schmeiseri juhtum Kanadas, <https://articles.mercola.com/sites/articles/archive/2011/12/25/percy-schmeiser-farmer-who-beat-monsanto.aspx>)

Laias laastus võib esile toodud riske jagada kaheks: ühed, mis on seotud otseselt biogeneetikaga, GMO kui toidu kvaliteediga, ja teised, mis on seotud GMO kasvatamise sotsiaalmajanduslike ja ökoloogiliste "kõrvalmõjudega".

Professor Jack Heinemann Canterbury Ülikoolist on põhjalikult uurinud nisu ja avastanud, et GM-nisus olevad molekulid, mis vaigistavad teatud nisu geene, mõjutavad ka inimest. Läbi seedekulgla satuvad nad tema sõnul inimorganismi ja vaigistavad teatud geene inimeselgi. Flindersi Ülikooli professor Judy Carman lisab, et kui inimeses vaigistatakse GMO tõttu teatud geenid ja kui tal sünnib laps, kelle teatud ensüümid seetõttu ei tööta, ei pruugi laps viieaastasekski elada. Nende teadlaste poolt läbi viidud uuringud näitavad selgelt, et GMO-toitu sööva inimese organism saab olema selle poolt otseselt mõjutatud. Teadlased võivad siin asja üle võtta ja põhjalikke vaidlusi pidada, kuid tavainimesena tekib, eriti oma laste heaolu arvestades, siin siiski teatud ettevaatus.

David Williams, rakubioloog, ütleb järsult, et teadus, mis promob GMOD, on naiivne. "30 aastat tagasi me veel ei teadnud, et kui paneme üksiku geeni teise genoomi, siis viimane reageerib sellele. Tänapäeval teavad kõik selle valdkonna teadlased, et genoom ei ole staatiline keskkond. Sisse viidud geenid muunduvad väga erineval moel ning see võib juhtuda mitmeid generatsioone hiljem." Tema sõnul tähendab see ka seda, et uuringutes kasutatav materjal võib küll läbida n.-ö. ohutustesti, kuid vead või toksilised või

ilmneda tükk aega hiljem, siis, kui ohutust tõendavad uuringud on tehtud ja järgmine GM-toode turule lastud. Ka ütleb ta otse, et GMO-ettevõtete võim oma huve kaitsta on suur ning nad rahastavad hulganisti uuringuid, mille tulemused aitavad neil oma äri edukalt edasi ajada. Samal ajal kohtavad teadlased, kes püüavad oma uuringutele tuginedes välja tuua potentsiaalseid riske nii tervisele kui ka muudele aspektidele, raevukaid PR-rünnakuid kuni oma uurimisgruppidele raha äravõtmiseni. Sellega demonstreeritakse loosungit "kui kritiseerid GMOD, saad vastu näppe". Ometi ei ole selline repressiivne tegevus tõrjunud eetilisi teadlasi GMO osas jätkuvalt uuringuid tegemast ning õnneks on nende töid hakatud viimastel aastatel järjest rohkem avaldama.

Teine riskide grupp on pisut kaudsem. Näiteks Monsanto NK603 maisi puhul, mida nimetatakse Roundup Ready kultuuriks, kasutatakse kasvatamisel rohkelt glüfosaate, mille jäägid (ka kurikuu-lus AMPA) kuhjuvad maisiterades ning satuvad sellega inimorganismi. Erinevate uurijate väitel on aga glüfosaate võimalik seostada suureneva vähiriskiga.

Paljud teadlased on välja toonud erinevate GM-kultuuride kasvatamisega seotud suureneva põllumajandusmürkide* kasutamise, mis mõjub hävitavalt nii mullaorganismidele kui putukatele, tõendades muuhulgas, et Bt-toksiinid mõjutavad negatiivselt näiteks lepatriinude ja liblikate elu. Liigse kemikaalide kasutamisega on aga tekkima hakanud nn. superumbrohud, mis ei allu enam tavalisele tõrjele, vaid mille vastu on vaja kasutada üha kange-maid kemikaale.

Mulda tervikuna tuleb vaadata kui elusorganismi, mille koostises olevad mikroorganismid, bakterid ja mikroobid on täisväärtusliku toidu kasvatamiseks eluliselt oluli-

sed, ka inimesele. Mulla tapmine rohkete kemikaalidega on viinud mulla vaesestumisele nii, et meieni ei jõua toidu kaudu enam piisavalt esmavajalikke toitaineid. Neid küsimusi on palju uurinud näiteks Eesti Maaülikooli teadlased.

Tsatsakis et al (2017) tehtud meta-uuringust selgus, et GMODEga seostatakse väga erinevaid keskkonna- ja terviseriske, kuid ka meetoodilisi vigu. Näiteks toob see uuring välja, et GMO ohutust tõestada püüdvad uuringud kasutavad katseloomi, keda söödetakse GM-söödaga, kuid ainult 90 päeva jooksul, mis on osutunud liiga lühikeseks ajaks, et saada ülevaadet pikemaajaliste riskide avaldumise kohta. Pikaajalisi uuringuid (mõjudest inimese tervisele jms.) aga GMODE suhtelisel lühikesel ajaloo tõttu napib.

Veel toob teadus välja ühe äärmiselt olulise riski: nimelt ei ole GMOSid võimalik loodusest tagasi kutsuda, kui selgub, et nad on suutelised radikaalselt meie looduskeskkonda muundama/muutma. See aga on bioloogide sõnul reaalne oht ja peaks meid eriti ettevaatlikuks tegema. Lisaks toob see kaasa ka hulgaliselt majandus-juriidilisi probleeme, sest kuidas vastutab GM-kultuuride kasvataja selle eest, et GMO-saate ei leviks näiteks lähedal asuvatele mahepõldudele, mis ei tohi GMOga kokku puutuda? Kätt ette pole siin võimalik ju panna.

Avalik arvamus ja tarbijate hoiakud näitavad samuti üha tugevnevat GMO-vastasust, kus nõutakse GM-toiduainete selget märgistamist, ning GMOD sisaldavate toodete ostmisest hoidutakse üha rohkem. Harvard ei ole juhud, kus näiteks USAs algsest GM-toitu pakkuvad ja seda reklaamivad tootlustuskohtad on pidanud kiiresti oma seisukohta muutma ja tarbijate survele GMO menüüst täielikult välja lülitama. Siinkohal paneb mõtlema, et ühelt poolt kinnitab

GMO-tööstus GM-toidu täielikku ohutust, kuid sama visalt püüab ta näiteks USA-s võidelda selle eest, et GM-toiduained ei oleks vastava märgistusega tähistatud. Huvitav, miks?

Kokkuvõtteks

GMO uuringud on sageli rahastatud GMO-tööstuse enda poolt, mistõttu keskkonna ja tervise eest seisjatel on tekkinud mitmeid küsimusi, kas selliselt rahastatud uurimuste tulemused ja kinnitused ohutuse kohta on ikka piisavalt tõendatud. Ilmselt kurikuulsaim näide on Amflora kartuli juhtum. 2013. aastal oli Euroopa Ülemkohus sunnitud tühistama Amflora kartulile (GMO) kergekäeliselt antud kasvatamis- ja müügi loa, kuna täiendavad uuringud ning tarbijate ja keskkonnanõuete põhjendatud nõuded seda tingisid.

Viimasel ajal on GMOdega seoses kõneks tulnud üha rohkem riske ja küsitavusi, millele tuginedes saab tõdeda üht lihtsat fakti. Nimelt on

inimkond tuntud oma võime poolt imelisi avastusi ja leiutisi välja mõelda, neid kiirelt kasutusse võtta ja siis mõne aja pärast tunnistada, et "vabandust, me siiski ei osanud kõiki riske ette näha". Tasub meenutada kasvõi kunagist, täiesti "ohutut" DDTd, millega väidetavalt raviti lastehalvatust, mida siis kasutati "absoluutselt ohutu" putukamürgina, mis pidi tootja kinnitusega mullas kiiresti lagunema. Ometi on tänaseks see aine arenenud riikides karmilt keelustatud. Eesti mullas on selle, "kiirelt laguneva" aine, jääke veel nüüdki, rohkem kui 50 aastat pärast selle kasutamise keelamist.

GMOd ei ole järjekordne komm või toidulisand meie lettidel, mille saab sealt vajadusel kergesti ära korjata või mille olemasolu mõjutab heal juhul ainult tema tarvitat. Need mõjutavad nii loodus- kui majanduskeskkonda, toidusõltumatus, nii inimeste kui teiste elusolendite tervist, ning me alles hakkame selle mõju tasapisi mõistma. See sunnib vastutustundlikke teadlasi seda suure mõjuulatusega ja olulise

potentsiaaliga uurimisobjekti. edasi uurima. Tõeline teadlane oskab võimaluste juures näha ka varjukülgi, sest riske tunnistades on võimalik asja edasi uurida, edasi töötada, et võimalusi parandada.

Euroopa väärtusruumi eristab USA omast ettevaatusprintsipi ülimuslikkus, eriti keskkonna ja tervise seotud otsuste tegemisel. See tähendab seda, et niikaua kui esineb põhjendatud kahtlusi sarnaste toodete osas, nagu on GMOd, niikaua kui me veel päris täpselt ja väga pika-ajaliste uuringutega pole selgeks saanud, kuidas mõjutavad sellised radikaalsed "leiutised" meie ja meie laste tervist, meie keskkonda, meie mesilaste tervist niikaua ei tohi me neid üksnes kasumi teenimiseks tagasipöördumatult loodusesse lahti lasta.

*Autor ei kasuta teadlikult ametliku terminite "taimekaitsevahendid", kuna need tapavad elusolendeid - järelikult on mürgid.

Kasutatud ja refereeritud allikad:

- <http://sitn.hms.harvard.edu/flash/2015/from-corgis-to-corn-a-brief-look-at-the-long-history-of-gmo-technology/>
- <https://www.euractiv.com/section/agriculture-food/news/eu-court-annuls-gm-potato-approval-dealing-blow-to-commission/>
- <http://www.greenmedinfo.com/blog/gm-wheat-may-damage-human-genetics-permanently>
- <http://www.ogtr.gov.au/internet/ogtr/publishing.nsf/Content/dir093ramp-toc-dir093ramp-ch1-dir093ramp-ch1s5>
- <https://www.scientificamerican.com/article/the-truth-about-genetically-modified-food/>
- Jacobsen et al. (2013) Feeding the world: genetically modified crops versus agricultural biodiversity. *Agron. Sustain. Dev.* (2013) 33:651–662
- Tsatsakis et al. (2017). Impact on environment, ecosystem, diversity and health from culturing and using GMOs as feed and food. *Food and Chemical Toxicology*

EML SAADAB NOORMESINIKUD VÕISTLUSTULE

2018. aastal toimub juba 9. korda rahvusvaheline noorte mesinike võistlus, mille korraldab ICYB – INTERNATIONAL CENTRE FOR YOUNG BEEKEEPERS.

See rahvusvaheline noorte mesinike keskus (ICYB) on ühendus, mille peamine ülesanne on noorte ja alustavate mesinike rahvusvaheline toetus ja koordineerimine ning nende rahvusvaheliste kohtumiste korraldamine. Praegu ongi nende peamiseks missiooniks korraldada rahvusvahelist noorte mesinike võistlust ja leida sinna

osalejaid üle kogu maailma. Nende teine eesmärk on luua mesinduse õpetamiseks sobiv koostöökeskkond, mis hõlbustaks metoodiliste ja harivate materjalide loomist ja vahetamist.

2018. aastal toimub see noorte mesinike võistlus juulikuus Prantsusmaal. Võistlustulle on oodatud 30 meeskonda. Meeskond koosneb kolmest võistlejast vanuses 12-16 aastat. Meeskonna liikmeks loetakse ka kuni kaht saatjat, kes vastutavad võistluse ajal oma meeskonna eest.

Eelmisel aastal võtsid meeskonnad mõõtu järgmistes alades: valikvastustega testid, iduperede moodustamine, leskede märkimine, vageldamine, haiguste tundmine ja kontrollimine (pildimaterjali põhjal), raamide kokkuloõmine, mesilase anatoomia tundmine, skepi (korvtaru) valmistamine, taimede tundmine, erinevate metetuvastamine, noseama slaidi koostamine (tutvustamaks haigust ja sellega kaasnevat), tööriistade tundmine ja kasutusvaldkond jne.

Osalustasu on 500 eurot, millele lisanduvad võistkonna transpordikulud. Rahalised võimalused meeskonna võistlustulle saatmiseks tulevad EMLi Koolituskeskuse vahenditest. Püüame leida ka kaasrahastajaid ning sponsoreid.

Kes on need noormesinikud nimeliselt, keda võistlustulle saadame, on veel täpsustamisel. Kui teil on soovitusi, palun andke sellest teada. Loodame, et meie suurearvulise liikmeskonna mesinike peredes on noori, kes võtaksid Eesti mesinike esindamise endi õlule. Meeskonna juhiks on Aasta Mesiniku 2016 tiitli pälvinud **Erki Naumanis**, kes igapäevaselt koordineerib ka **Tallinna Mesinike Seltsi** tegevust.

Marianne Rosenfeld
EMLi tegevjuhina Koolituskeskuse
tegevuste koordinaator

ÜKS LÕPETAMATA INTERVJUU...

Pealkiri ei ole päris täpne. Täpne pealkiri oleks: "Lõpetamata intervjuu, ... mis lõppes juba enne algust". Filosoofilises mõttes on tegu eituse eitamisega. Klassikaline näide: muna eitab kana. Noored eitavad vana jne. Eituse eitamisega on tegemist ka 25 aastat tegutsenud Eesti Mesinike Liidu aastapäeva tähistamisega. Oleme harjunud, et nn. ümmargusi tähtpäevi, mis lõpevad nulli või viiega, nimetatakse juubeliteks. Nimetus juubel tuleneb heebrea-keelsest sõnast jobel, mis otsetõlkes tähendab jäärasarve. Kes on näinud elusat suurte sarvedega jäära, kujutab ette neid keerduvaid ja mõnikord isegi hirmuäratavatena näivaid sarvi. Vana Testamendi järgi oli juubeliaasta (joobeliaasta) iga 50. aasta, mil kõik võlakohustused tühistati ja orjad vabastati.

See tähendas seda, et kõik varasemad kohustused ja lepingud kaotasid iga 50 aasta järel oma kehtivuse. Tundub, et tänapäeva inimestele meeldib ühiskonna kiire areng, mistõttu tunnistatakse juubeliks iga viie või nulliga lõppev tähtpäev. Kas

sellega lõpevad ka kõik lepingud ja kohustused?

Milleks selline pikk ja segane sissejuhatus? Sellepärast, et 1. veebruaril 1992. a. kirjutasid 18 eesti mesinikku Tallinnas alla Eesti Mesinike Liidu asutamislepingule. Asi oli toona uus ja kõik inimesed lootsid väidetavalt õigusjärgselt taastatud Eesti riigilt õiglast ja võrdset kohtlemist. Tuletagem siinjuures meelde, et

Eesti Vabariigi Põhiseadus võeti rahvahääletusel vastu alles mõni aeg hiljem, 28. juunil 1992. Kui kõik tundus ümberringi lagunevat, vanad seadused enam ei kehtinud ja uusi veel ei olnud, nägid mitmed tolle aja isemõtlevad mesinikud selles tõsiselt ohtu mesinduse kui majandusharu kestmajäämisele. Kuigi nimetatud koosolekul oli osalejaid peaaegu poole võrra rohkem, ei sõandanud kõik lepingule oma kätt alla panna.

Foto: Urmas Mikk

Väljakaevamistel isiklikus arhiivis (ikka intervjuu tarvis) leidsin ma mitteid huvitavaid märkmeid nii asutamiskoosoleku ja mesindusprogrammi põhiseisukohtade kui isegi loodava organisatsiooni struktuuri kohta. Organisatsiooni loomise ühe põhi-eesmärgina oli märgitud "... kõigi mesinike õiguste kaitse ... riigivõimu omavoli eest..." Hiljem fikseeriti selline säte ka EV Põhiseaduse §-is 13. Seadus kaitseb igaihte riigivõimu omavoli eest. Toona vaieldi sellele sättele vastu, sest keegi ei uskunud, et meie oma riik hakkab kord mesinikke ahistama. Paraku aga nii juhtuski. Mesindust, mesilaste elupaiku ja mesilasi kaitsvat seadust ei ole! Kui seadust ei ole, ei ole ka kaitset. Kuidas eespoolnimetatud eesmärgi poole on liigutud, tulnukski "pooljoobeliaastal" analüüsida.

On heaks tavaks, olgu siis tegu juubeli või pooljuubeliga, et sellistel tähtpäevadel meenutatakse organisatsiooni arengu kõiki või siis tähelepanuväärsemaid etappe ning tehakse kokkuvõtteid. Mõnikord on aga vaja liikuda ka päris algusse. Kokkuvõtete tegemise meetodina kasutatakse peamiselt võrdlusmeetodit, kus võrdlus toimub nii ajas kui ka ruumis. Ajas võrreldakse asjade seisuga algpunktis ja jõutakse lõpuks välja tänapäevani e. omi suhtelise või kokkuleppelise lõpp-punktini. Head juubeliürituste korraldajad kasutavad võrdlusmaterjali saamiseks (eriti ajas) asjaosaliste (asutajaliikmete) mälestusi (intervjuusid) või, veel parem, ka dokumente, märkmeid jne. Üle keskmise paremad juubeliürituste korraldajad kutsuvad kokku konverentsi, millega pannakse punkt läbikäidud teele, vaetakse nii õnnestumisi kui ka ebaõnnestumisi ning kavandatakse uued eesmärgid. Millegipärast nimetatud juubeliürituste korraldajad eirasid nii juubelite korraldamise häid tavasid kui ka üritusele sisu andmise vajadust. On hea tava, et koos juubeliürituste korraldamisega antakse välja juubelikogumik. Kui mõni organisatsiooni

asutajaliige on veel hinges, siis püütakse tavaliselt nendelt saada (hiljem hindamatu väärtusega) mälestusi ning mõtteid. Ükski ajaloolane ei suuda tagantjärele taastada olukorda, mis valitses organisatsiooni loomise hetkel.

Käesolevate ridade autor on maailmas elanud juba tükk aega, näinud oma sünnimaal koletut II Maailmasõda, kolme okupatsiooni, nelja maareformi, seitset lipuvahtust ja kaheksat rahareformi. Igast oli midagi õppida ja meelde jätta. Minu põlvkond ei oleks suutnud ellu jääda, kui me oleksime eiranud vanaisade ja vanaemade põlvest põlve edasi antavaid elutarkusi. Tänapäeva noorem põlvkond peab ennast tegijateks, ja nii peabki olema, kuid oleks hea, kui selle käigus ei kaoks järjepidevus ega peetaks tühiseks eelmiste põlvkondade poolt tehtud tööd ja kogutud teadmisi. Järjepidevus säilib ainult koostöös vanema põlvkonnaga. Mis siis nooremal põlvkonnal puudu jääb? Tavaliselt jääb puudu analüüsivõimest või soovist analüüsida möödunud perioodi tegevust. Sellest johtuvalt püütakse leida mõni asendustegevus, et panna möödunud perioodile punkt. Selle asendustegevuse alla käib ka Olustveres toimunud EMLi 25. aastapäeva tähistamine. Veelgi olulisem oleks olnud meenutada ka neid aegu, kui asutati Eesti Mesilastekasvatajate Selts.

Paraku ei leidnud Eesti Mesindusprogrammi raames teabepäevi korraldavad inimesed võimalust paigutada päevakorda üks või kaks ettekannet eespoolnimetatud seltsi ja Eesti Mesinike Liidu tegevusest ning arengust. Teisisõnu meie suurima mesinike organisatsiooni tähtpäev alandati after party tasemele. Vastukajad ja väited, et oli tegemist meeleoluka sündmusega, ei kaalu üles fakti, et sellest sündmusest ei jäänud alles ühtegi märki, mitte ühtegi jälge, mida saaks kasutada või analüüsida järeltulevad põlvkonnad. Teisisõnu: astuti suur samm

järjepidevuse katkestamise suunas. Väga lühikesed ja mitte eriti sisukad intervjuud meediale aga andsid meie mesinduse olukorrast üldsusele (meetarbijatele), sealhulgas mesinduse toetajatele ja sõpradele, väärade ettekujutuse. Meedia pööras tähelepanu peamiselt tarutoetuste probleemile, jättes tähelepanuta mesilaste massilise hukkumise, haudmehaiguste leviku, pestitsiidide üha laialdasema kasutamise seonduva ja veel mitmed olulised probleemid.

Nimetatud probleeme saab põhjalikult käsitleda ainult spetsiaalselt kokku kutsutud ja hästi ette valmistatud konverentsil, kus oma seisukohtadega tulevad välja nii seadusandliku kui ka täidesaatva(te) asutus(te) esindajad. Sellega antakse kõigile mesinikele võimalus saada otseinformatsiooni nii ministritelt kui ka teistel täitevvõimu ametnikelt. Samas annab selline konverents võimaluse otsedemokraatiaks ehk igale mesinikule võimaluse oma arvamus välja öelda, või saada vastus mõnele küsimusele otseallikast. Kokkuvõttes aitaks selline konverents kaasa ka Eesti Mesinike Liidu kaduma hakka-va identiteedi taastamisele.

Lugedes trükimeedias avaldatud (peamiselt ametnike poolt kirjutatud) artikleid, selgub, et meedias valitseb arusaam, nagu nõuaksid mesinikud midagi võimatut, mis halvab vaata et kogu Eesti põllumajanduse. Maaeluministeeriumi asekancleri Toomas Kevvai artiklid ja intervjuud lausa kinnistavad fakti, et meil on pestitsiidide kasutamise- ga kõik korras, mürgid ei ole üldse mürgid ja mesinikud ajavad lihtsalt mingit mõttetut jonnit. Samas kinnitab ta pestitsiidide kasutamise üle järelvalve tõhustamist, kuid ei maini sõnagagi, kuidas seda kavatsetakse teha. Alles mõni aasta tagasi väitis sama mees, et keskkonnaspetsialistide töökoormus on väga suur, autodele ei jätku kütust jne.

Selline olukord sai tekkida ainult

sellest, et mesinikud on jäänud sisuliselt otsustamisest kõrvale, sest arvukad ja omavahel konkureerivad mesinduse väikeorganisatsioonid on jäetud piltlikult öeldes kraapima ministeeriumi ukse taha.

Miks see on sündinud? Allakirjutanu arvates on põhjuseks see, et me ei ole suutnud või tahtnud oma taotlusi avalikult ja valju häälega välja öelda. Võib-olla me ei ole ka osanud, või ei ole meil piisavalt faktilist materjali, et meedias toimuvatele lausrünnakutele (eriti ministeeriumi asekancleri ja ka ministri poolt väljaöeldule) vastu astuda. Vastu tuleb astuda väarikalt ja faktilise tulejaliga. Kas keegi on kokku lugenud need ajaleheartiklid, mis on selgelt mesinduse vaenulikud, ja need artiklid, kus on püütud mesindust ja mesilasi kaitsta? Milline on nende meedias avaldatud kirjutiste vahekord?

Vastu saaks astuda vaid faktidega. Miks ei lükka keegi ümber maaeluministri väidet selle kohta, et Lääne-Virumaal toimunud kurbmäng oli ainuke ja erandlik juhus? Ma arvan, et minister eksis umbes 1020 korda. Peale selle toetub minister ainult pestitsiidide poolt tekitatud otsesele kahjule.

Samas lastakse kõrvust või silmist mööda need faktid, mis viitavad pestitsiidide poolt tekitatud kaudsele kahjule, mis seisneb selles, et saastatud kärjevaha tõttu võib hävida suve teises pooles 5075% nooremast haudmest. Noorema haudme massiline hävimine on kindlasti ka üheks teguriks, miks mesilaspered suve teises pooles hakkavad hääbuma. Tekib küsimus, miks vastavaid rakendusuuringuid ei ole lülitatud mesinduse arengukavadesse? Miks ikkagi Eesti Mesindusprogramm nimetatud probleemidest mööda vaatab? Kõik need küsimused vajavad selgitamist!!

“Maa Elu” 7. detsembri numb-

ris eitab Maaeluministeeriumi asekancler toomas Kevvai mesindusele kindlustusfondi loomise vajadust ja jääb seisukohale, et kahju hüvitamine on võimalik ka võlaõiguseaduse sätete rakendamise läbi.

Põhimõtteliselt tuleb nõustuda sellega, et keelatakse pestitsiidide kasutamine putukate massilise lendluse, s.o. päevasel ajal. Seda on mesinikud taotlenud juba kümme-kond või isegi rohkem aastat. Selline kord kehtib naaberriikides juba 1015 aastat. Samas aga tekib küsimus: kuidas kaitsta mesilasi pikaajalise ja süsteemse toimega pestitsiidide eest? On teada, et näiteks pestitsiid Biskaya on süsteemse toimega preparaat, mille mõju võib pärast pritsimist kesta kuni 14 ööpäeva. Samas on nimetatud preparaadi juhendis öeldud, et preparaat imendub ka taime nendesse osadesse, mis on tekkinud või kasvanud pärast pritsimist. Seega kujutab nimetatud preparaat mesilastele ohtu pikka aega ka öise pritsimise korral. Juhendi järgi on tegemist mesilastele ohutu preparaadiga “sest mõjub väidetavalt seedetrakti kaudu”... No tule teivas appi! Kas siis mesilase meepõis ei olegi seedetrakti osa?

Omaette probleemiks on eespoolnimetatud noorema haudme hukkumine, mille üheks tõenäoliseks põhjuseks võib olla taimekaitsevahendite, eeskätt glüfosaatide ladesumine kärjevahas. Glüfosaadid arvatakse olevat mesilastele suhteliselt ohutud – näiteks, ühe täiskasvanud mesilase letaalseks doosiks on 100 µ, mis tähendab, et 1 mg glüfosaati tapab umbes kümme 100 mg kaaluvat täiskasvanud mesilast. Kui aga tegu on äsja munast koorunud mesilase vastsega, kes kaalub täiskasvanud mesilasest ümmarguselt 100 korda vähem, siis võib 1 mg glüfosaati tappa juba 10 x 100 ehk 1000 mesilase vastset, 10 mg juba 10 000 ehk ühekordselt ligi 1 kg mesilasi. Samas teame ka seda, et haudmekärgedest käib suve jooksul

läbi keskmiselt viis põlvkonda hauet, mis tähendab, et jääb koorumata või sündimata ligi 5 kg mesilasi.

On kindlaks tehtud, et kahe aasta vanuste kärgede vahas on pestitsiidijääkide sisaldus tõusnud nii kõrgele, et kahjustab suuresti mesilaste järeltuleva põlvkonna üleskasvatamist, mistõttu tuleks juba 2 aastat pesas olnud kärjed välja vahetada ja vahaks sulatada. Vene teadlaste uuringud kinnitavad, et 3 aastaga suureneb saasteainete hulk kärgede vahas 9 korda!!! See aga toob mesinikule juurde lisakulutusi, sest vaha sulatamine on üsna suurt energiat ja töökulu nõudev protsess. Peale selle ei ole teadaolevalt kogu maailmas veel tehnoloogiat, kuidas vahasse ladestunud pestitsiidijääkidest vabendada. Me liigume selles suunas, et mõne aja pärast peame tõdema, et meie mesilasvaha on mesinduses kasutamiskõlbmatu.

Pestitsiidide kaudse toime eitamine aga tähendab seda, et valitsus, kes on andnud loa pestitsiidide maaletoomiseks (ja on seega kaasosaline pestitsiidisaaste tekitamises), veeretab kahjud tagajärgede eest mesinike kaela. Väited, et glüfosaatide kahjulikku mõju mesilastele ei ole piisavalt uuritud, on lausvale või avalikkusele puru silmaajamine.

Milles siis oleme teinud vea? Viga seisneb peamiselt selles, et EML on oma energia suunanud peamiselt sissepoole ja jätnud tähelepanuta ja ka informatsioonita väljaspool mesindusringkondi olevad inimesed. Lausa kummastav on lugeda, kui mõjukas ja valitsuskoalitsiooni kuuluv poliitik ei tee põhimõtteliselt vahet geneetilisel muundatud organismide ja kehavälise viljastamise vahel. See on kindlasti tingitud informatsiooni vaegusest ja lünkadest põhitadmistes.

Kahjuks on see nii, et me nõuame igal pool koolitamist ja kutse-

oskuste omandamist, kuid riiki või ministeeriume võivad juhtida kõik, kellel aga selleks piisavalt ambitsioone jätkub. Kasuks ei tule ka see, et EMLi internetilehekülg on kaitstud parooliga. Parooliga on kaitstud ka EMLi juhatuse lehekülg. Kas EML liigub salastatud või salaorganisatsiooni suunas? Areng peab toimuma otse vastupidises suunas: avaliku tegutsemisega (populaarteadusliku mesindusala ja kõigile kättesaadava ajakirja väljaandmisega) saaksime rikastada lugejate maailmapilti ja võita juurde uusi toetajaid, nii vanu, kuid peaaegjalikult noori. Elu on näidanud, et siseringis ja üksteise rinda

naal nutmine ja kurtmine ei ole edu toonud. Pöörakem siis uus lehekülg!

Kirjeldatud olukord on kurb, kuid mitte lootusetu.

Ma loodan, et EMLi aktiivsem osa mõistab neid kirjapandud probleeme, kutsub kokku konverentsi ja töötab välja uue strateegia ja taktika.

Kui EML sellega toime ei tule, siis on oht, et Eesti mesindusmaastikule tekib veel üks mesindusorganisatsioon, mis hakkab lisaks olemasolevatele kraapima Maaeluministeeriumi ukse taga.

Äkki on sellel uuel organisatsioonil õnne ja tal õnnestub jalg ukse vahele saada?

Selle ärajäänud intervjuu lõpetan ma sõnadega "... Aleksander räägib... sa võid ka rääkida, aga... lühidalt..."

Ma siis rääkisin... ja võimalikult lühidalt! Head intervjuu lugemist!

EMLi asutajaliige ja auliige
Antu Rohtla

LÄHENEVAD EMLI JUHATUSE VALIMISED

24. märtsil 2018 toimub Eesti Mesinike Liidu üldkoosolek, mis toob sel korral kaasa uue juhatuse valimise. Lõpeb praeguse juhatuse 3-aastane ametiaeg ja organisatsiooni liikmetel tuleb valida enda hulgast jälle need inimesed, keda nad usaldavad juhtima hetkel 600-liikmelist organisatsiooni.

Tegevjuhina ootan (ja loodan, et minuga ühineb ka enamus liikmeid), et juhatusse kandideerivad inimesed, kes suure missioonitundega tahavad olla suurima üleriikliku mesindusorganisatsioonile tegevjuhiste andjateks. Kel on põhjalikud teadmised ja praktilised kogemused mesindamisest, info ning tahe otsida järjest uuenevat infot naaberriikide mesinduse ja nende organisatsioonide tegevuse kohta. Kindlasti peab olema oskus ja tahe istuda ühise laua taha erinevate ametnike ja poliitikutega, erinevate organisatsioonide esindajatega ja paljude teistega, et kaitsta meie mesinike ja EMLi huve. Selleks on aga vaja eelnevalt piisavalt aega, et tutvuda erinevate materjalidega ja olema valmis tegema ettepanekuid, mis aitaksid kaasa mesindusala seadusloome parandamiseks või täiendamiseks.

Ei ole saladus, et suure organisatsiooni juhtimine (juhatuse töös aktiivselt osalemine) võtab väga palju aega ja energiat. Juhatus liige peab kindlasti olema valmis operatiivselt suhtlema e-kirjaga (tänapäeva kiires elutempos ei ole mõistlik juhatuse koosolekuteks pidevalt silmast-silma kokku saada, vaid väga palju otsuseid saab teha operatiivselt elektroonsel teel). E-kirjaga kaasneb kindlasti dokumentide ühine väljatöötamine Google-Drive'i keskkonnas, kuid see on väga lihtsalt õpitav ja

ärgu selle oskuse puudumine kedagi kandideerimises eemale peletagu. Juhatus peab olema valmis leidma rahalisi vahendeid organisatsiooni tegevuse katmiseks ehk siis kinnitama eelarve ja tegevuskava.

Töid ja tegemisi on väga palju ja sellega ei kaasne materiaalselt tasu, kuid kaasneb üksjagu meelerahu rikkumist, muret, pettumusi... Kuid kindlasti on selles tegevuses palju meeldivat, kasvõi see tunne, et oled kellegi jaoks vajalik ja sinu abile loodetakse. Või kui on saavutatud mingis tegevuses hea või väga hea lõpptulemus ning sa näed teiste liikmete näol rahulolu. Või kui tunned enda ümber head meeskonnatunnet ja tekibki tahe midagi teha ja korda saata nii, et teisedki seda tajusid ning võib-olla ka ise kaasa tuleksid.

Põhikirja järgi peab EMLi juhatuse koosseis olema minimaalselt 5-liikmeline. Kui suureks see tegelikult kujuneb, seda otsustab üldkoosolek.

Teadaolevalt osaleb üldkoosolekul (ja ka teabepäevadel) liikmeskonnast ca 10-15%, seda erinevatel põhjustel. Selleks, et mitteosalejad saaksid oma valikust volituse teel teada anda ja otsuste tegemisel ikkagi kaasa rääkida, on vaja juhatuse liikmete kandidaatide tutvustamist veebruarikuu "Mesinikus".

Kõik, kes tahavad võtta vastutust EMLi juhtidena vastutust järgneval 3-aastasel perioodil, palun saata e-kirjaga oma tutvustus ja motiivatsioon, miks tahate juhatusse kuuluda. Ja kindlasti tahaksid liikmed sealt tutvustusest lugeda ka konkreetselt, mida kandidaat

tahab ära teha ja milliseid tulemusi kolme aasta jooksul saavutada. Loomulikult kuulub tutvustuse juurde ka foto.

Tegevjuhina olen nüüd materjalide vahendaja. Luban kõigile kandideerijatele, et keegi eelnevalt esitatud infot ei näe. Teatud kuupäeval edastan selle lehe toimetaja Katrin Linaskile ja see ilmub veebruarikuu "Mesinikus" ning seejärel meie veebilehel.

Palun kandideerijatel saata ennast tutvustav motivatsioonikiri ja foto hiljemalt 1.veebruariks 2018 e-posti aadressile mesilaspere@gmail.com

EMLi tulevik on liikmete endi kätes.

Parimate soovidega
Marianne Rosenfeld
EMLi tegevjuht

EMLI LIIKMEMAKS JA SPONSORLUS

ML on suur organisatsioon oma mitmekülgsete tegevustega, mis väga suures osas tuleb rahastada liikmete makstavatest summadest (liikmemaks + vabatahtlik sponsorlus). Nii mõnedki on aga öelnud, et pole ju mingit probleemi – mesindusprogramm (MP) katab ära enamiku tegevustest. Tõsi see on. Aga enne, kui MP tegevuste jaoks üldse rahad laekuvad, tuleb kõik ära teha ja ise rahastus leida. Selleks oleme sunnitud ka laenuraha võtma. Ja pealegi ei ole kõik kulutused, mis on MP-ga seotud, rahastaja (PRIA kontrollib) silmis üldsegi mitte abikõlblikud. Enam ei ole programmivahenditest ette nähtud isegi mitte raamatupidaja töö tasustamist, rääkimata laenuintresside ja muude kulutuste katmist. Aga ega me ei virise, sest õnneks on meil palju mõistvaid ja heatahtlikke liikmeid, kes maksavad EMLile rohkem liikmemaksu, kui seda on kohustus.

Toome siin välja nimed (tähestiku järjekorras), kes on olnud viimase kolme aasta jooksul EMLi sponsorid. Suur aitäh teile! Summasid me nimele taha ei märgi, sest väga oluline on tahe oma Liitu toetada. Ja neist lisasummadest saame ju aru, et nende maksjad hindavad meie püüdlusi liidu tegevuste elluviimisel. Pealegi on mõne inimese jaoks näiteks 10 eurot sama suure väärtusega, kui teisele 25 eurot või suuremgi summa. Kõik sõltub ju sissetulekust, kuid oluline on just oma tahteavaldus kasvõi läbi 5 euro. Võin vaid öelda, et selles nimekirjas on kolm nime, kes on kolme aasta jooksul annetanud ca 250 eurot, viie inimese summa on jäänud 100-200 euro ja 6 inimese summa 50-100 euro vahemikku. Kokku on kolme viimase aastaga laekunud 2712 eurot sponsorraha.

Aado Oherd
Aare Jürgenson
Aare Puis
Agne Tamm
Agu Tuvikene
Aime Allik
Aime Mardla
Aleksander Kilk
Anni Kumm
Anti Naar
Ants Teder
Antu Rohtla
Atso-Enn Kesküla
August Rapp
Eero Saar
Ellen Talimets

Evald Übi
Gustav Liivamägi
Hando Niinep
Hannes Praks
Hardi Haabel
Harivald Haljas
Harry Haabel
Heldur Mäger
Heldur Oja
Helju Rämman
Ilmar Ernits
Ilmar Kotselainen
Ingo Pöder
Jaan Kelviste
Jaan Koppel
Jaan Lukas

Jaan Pruljan
Jaanus Võro
Jakob Marjapuu
Juhan Aasa
Juhan Kaljur
Jüri Lugus
Jüri Rebane
Kalju Kull
Karl Kruustük
Kristiina Laurson
Lauri Kaaristo
Lauri Kallaste
Leili Suits
Lembit Kaasik
Leonid Kožajev
Ly Haabel

Madis Oras
Maie Niit
Mait Mardla
Margit Kuus
Mari Järve
Martin Rebane
Mati Haabel
Mati Urbanik
Mihkel Alpius
Olev Orgmets
Olvi Lugus
Peep Lehtsalu
Raido Valtin
Raul Väinsar
Rein Koov
Sulo Lüiste

Taavi Vihur
Tiit Uhek
Tiiu Mikk
Tiiu Suve
Toivo Käär
Tõnu Sõrmus
Urmas Murumägi
Vahur Talimaa
Valdo Voogjärv
Viktor Jäär
Yillu Maamägi
Ülle Talimaa
Ülo Terask

Saabumas on aasta 2018. Endiselt on meil liikmemaksu summa 40 eurot aastas ja neile, kel on 1. jaanuariks 2018 täitunud 75 või enam aastat, on liikmemaksu summa 20 eurot aastas.

Arveid hakkab väljastama alates 2. jaanuarist (neile, kel e-posti aadress). Osa teist said arved juba koos ajakirjaga. Kes soovib, võib liikmemaksu ka ilma arveta üle kanda. Hetkel on meil liikmeid 603 ja arvete väljastamine võtab oma aja.

Meil on arveldusarve kahes pangas, tehke ise sobilik valik. Numbrid on endised.

Saajaks: Eesti Mesinike Liit MTÜ (mitte EML).

EE451010002021522005 – SEB pank

EE877700771001799694 - LHV pank

Selgitusse kirjutage “Liikmemaks 2018”. Kui maksjaks olete teie ise, pole nime vaja eraldi lisada. Aga kui palute kellelgi teisel enda eest maksta, paluge kindlasti ära märkida, kelle eest makstakse. Ja loomulikult oleme väga tänulikud, kui leiate võimaluse liikmemaksu kohustuslikust summast suurema makse tegemiseks.

Tegevjuht ja juhatus

KOOLITUSPLAANID AASTAKS 2018

EMLI KOOLITUSKESKUS

I Tasulised mesinduskursused

Mesinduse ABC kursused Tallinnas, Tartus, Pärnus ja Viljandis algavad veebruaris 2018. EMLi Koolituskeskusel on olemas kinnitatud koolituskava ja see loob eeldused tulumaksu tagastusele seaduses ettenähtud korras. EMLi Koolituskeskus on Töötukassa koolituskaardi koostööpartner ja nii on meie kursustel osalenud igal aastal 68 mesinikku ka läbi Töötukassa. Täpsemad koolituskavad on leitavad meie kodulehel www.mesinikeliit.ee kursuste alalehelt. Tallinna kursus on juba täitunud, jätkub registreerimine ootelehel ja võimalusel avame ka teise õppegrupi.

II Praktilised õppepäevad

Kindlasti korraldame kevad-suvel ühepäevaseid praktilisi õppepäevi konkreetse teemaga ja väikeses õppegrupis. Need päevad on tasulised, kuid ka neile laieneb nii tulumaksusoodustus kui Töötukassa koolituskaardi partnerlus. Neid õppepäevi viivad läbi mesinikud, kel on pikaajaline praktiline töökogemus mesinikuna ja ka täiskasvanute koolituskogemus.

III Õppereisid

Õppereisidest on korraldamisel Ukraina koos Taga-Karpaatia osaga (maikuu), Soome mesilad koos päevase väljasõiduga Viiburisse (juulikuus), Poola mesindus (augustikuu lõpus) ja Serbia-Montenegro-Horvaatia-Bosnia-Hertsegoviina (alates 22. septembrist). Täpsemat infot kodulehel ja ka järgmises “Mesinikus”.

Kel on huvitavaid ideid või ka küsimusi, võtke helistage-kirjutage. Ühises arutelus jõuame kindlasti kiiremini edasi. Täpsem info ja registreerimine EMLi tegevjuhi telefonil 50 29 006 või e-kirjaga: mesilaspere@gmail.com
Marianne Rosenfeld Koolituskeskuse tegevuste koordineerija

EESTI MESINDUSPROGRAMM 2017-2019

NB! Kursusi rahastab Euroopa Liit mesindusprogrammi raames. Osalejatele on kursused tasuta.

I KORRALDAJA: EMLI KOOLITUSKESKUS

Mesinduse ABC 2018 jätkukursused tasemele B

Sihtgrupp: algajad mesinikud, kel on juba vähemalt ühe aastaringi pikkune praktiline iseseisev kogemus mesilas, kelle mesilasperede andmed on kantud PRIA põllumajandusloomade registrisse ja kes on soovitatavalt läbinud eelnevad ABC kursused tasemele A.

Rakveres, veebruar–juuli 2018. Kursus algab 17. veebruaril 2018.

Loengud toimuvad Rakveres Lääne-Viru Rakenduskõrgkooli õppekeskuses Rohuaia 12 ja erinevates mesilates.
KAVA: <https://drive.google.com/open?id=1o4jk2E7Le7izgLLKw7JeTZVMqOAR95AU>

Viljandis, veebruar–juuli 2018. Kursus algab 18. veebruaril 2018.

Loengud toimuvad Viljandis Grand Hotelis Tartu mnt.11 ja erinevates mesilates.

KAVA: https://drive.google.com/open?id=13paKeOQP0MsFqvBBHyr3JXdH9OemV1_S

Kursuste maht 90 ak/tundi, sh. 62 kontakttundi ja 28 iseseisva töö tundi. Õppegrupi suurus 20 osalejat.

Registreerimine on alanud ja koolituskavadega saab tutvuda www.mesindusprogramm.eu ja www.mesinikeliit.ee.

Täpsem info ja registreerimine EMLi tegevjuhi telefonil 50 29 006 või e-kirjaga: mesilaspere@gmail.com

II KORRALDAJA: EESTI KUTSELISTE MESINIKE ÜHING

Mesinduse kursus edasijõudnutele (MKE 2018).

Sihtrühm: kogemustega mesinikud-tootjad, sh. mesindusettevõtted, kelle mesilate andmed on kantud PRIA põllumajandusloomade registrisse.

Kursuse maht on 30 akadeemilist tundi; kursus toimub 2-päevaste tsüklitena 4 õppepäeval.

Toimumisaeg: 9.-10. veebruaril 2018 Jänedal ja 3.-4. märtsil 2018 Voorel.

Teemad:

- Riiklikud makstud mesindusettevõtetele
- Taani mesindus ja mesilasemade kasvatus
- Eesti mullastik ning erinevate muldade mõju meetaimedele
- Mitmesaja perega mesila majandamine
- Muud teemad

Täpsem info ja registreerimine avaldatakse jaanuaris 2018, palun jälgige teavet veebilehtedel www.mesindusprogramm.eu ja www.mesinikud.ee.

VÄLISAJAKIRJANDUSE TELLIMINE

Mesindusprogrammi 2017-2019 raames tellis Eesti Mesinike Liit 2018. aastaks järgmisi mesindusalaseid ajakirju,

American Bee Journal (USA) www.americanbeejournal.com

Bee Craft Magazine (Suurbritannia) www.bee-craft.com

Ptšelovodstvo (Пчеловодство) (Venemaa) www.pressa.ee/product/pchelovodstvo/

Passeka Rossii (Пасека России) (Venemaa) www.pressa.ee/shop/product/paseka-rossii/

Lisaks neile on EMLi kontoris võimalik tutvuda ka muude riikide mesindusajakirjadega:

Bitidningen (Rootsi) www.vibraweb.se/bitidningen/

Deutsches Bienen Journal (Saksamaa) www.bienjournal.de/

Mehiläinen (Soome) www.mehilaishoitajat.fi/mehilaishoitajille/mehilainen-lehti/

Tidsskrift for Biavl (Taani) www.biavl.dk/blivbiavlerv/hvad-faar-du/tidsskrift-for-biavlere/

EMLi kontor Tallinnas Vilmsi 53G on avatud teisipäeval ja neljapäeval kl. 10.00-16.00.

Palume helistada ette mobiilil +372 530 77 778.

Inglis- ja venekeelseid mesindusajakirju on võimalik huvilistel ka endale tellida.

Ingliskeelseid ajakirju saab tellida veebipoest Krisostomus: www.kriso.ee, kriso@kriso.ee või tel. +372 744 00 10.

Venemaal väljaantavat mesindusalast perioodikat saab tellida Edusamm-Post OÜ kaudu:

<http://www.pressa.ee/>, info@edusamm-post.ee või tel +372 33 70 455

PIIRKONDLIKE SELTSIDE/SELTSINGUTE ÕPPE- JA TEABEPÄEVAD JAANUARIS-MÄRTSIS 2018

ELVA MESINIKE SELTSING

Elva, Pargi 34
18.03.2018 kl. 10.00

- Mesilassaadused inimese hüvanguks
- Lektor Astrid Oolberg
- Nõrkade perede järeleaitamine ja uute perede moodustamine.

Lektor Tõnu Hiiemäe
Info: Tõnu Hiiemäe, 5049 020,
mesindusprogramm@gmail.com

HIIUMAA MESINIKE SELTSING

Käina kool, Hiiu mnt. 4
3.03.2018 kl. 10.00

- Mahe- ja tavamesinduse võrdlus seadusandluse ja praktika aspektist

Lektor Ingrid Metsvahi (Põllumajandusamet)

- Varroositõrje mahe- ja tavamesinduses.

Lektor Jüri Rebane

- Varroositõrje mahemesinduses.

Lektor Aivar Raudmets
Info: Asko Maivel, 5461 6460,
askomaivel.veevalaja@gmail.com

JÜRI KIHELKONNA MESINIKE SELTS

Soodevahe küla, Veldi tee 1
31.01.2018 kl. 18.30

- Aastaring mesilas. Kulud ja tulud mesilaste pidamisel.

Lektor Mai Endla

Info: Jaanus Tõnisson, 50 799 28,
jaanustonisson@gmail.com

KARKSI-NUIA AIANDUSE JA MESINDUSE SELTS

Karksi-Nuia, kaupluse Kadri II korrus
10.03.2018 kl. 10.00

- Mesilasperede talvitumise hindamine ja kevadise arengu suunamine. Varroosi jälgimine ja tõrje kavandamine.

Lektor ja info: Aleksander Kilk, 5293 589,
aleksander.kilk@ttu.ee

KEILA AIANDUS- JA MESINDUSSELTS

Keila, Ohtu tee 5
11.02.2018 kl. 11.00

- Talvised tööd mesilas

Lektor Mai Endla

- Mesilapere kevadine areng ja varroatõrje.

Lektor Arvi Raie

Info: Aivi Jakobson, 5194 5876, aivi.jakobson@gmail.com

LÄÄNEMAA MESINIKE SELTSING

Oru kooli saal, Linnamäe küla

3.03.2018 kl. 10.00

- Uuem mesindusinventar ja tehnoloogia mee ja vaha käitlemiseks.

Lektor Ardi Asten

Info: Hardi Haabel, 5349 3732, mesi02@hotmail.ee

LÄÄNE-VIRU MESINDUSSELTS

Lääne-Virumaa Rakenduskõrgkool, Rakvere, Rohuaia 12

10.03.2018 kl. 10.00

- Võtteid sülemlemise vältimiseks ja mesilaspere hooldamise nippe.

Lektor Aimar Lauge

Info: Heiki Männik, 51 81 891, heiki@mannik.net

MTÜ VIRUMAA MAHETOOTJAD

Türi vald, Türi-Alliku, Veskisilla

20.02.2018 kl.10.00

- Uuendused mahemesinduse nõuetes, koos selgitustega.

Lektorid Aili ja Tõnis Taal

Osalemine AINULT eelregistreerimisega aadressil
virumahetootjad@roela.ee või mobiilil 50 98 734.

Osalejate arv on piiratud.

Info: Aili Taal, 50 98 734, info@taalimesila.ee

OTEPÄÄ AIANDUSE JA MESINDUSE SELTS

Otepää AMSi maja, J. Hurda 5

11.03.2018 kl. 10.00

- Mesindussaadused inimese hüvanguks.

Lektor Astrid Oolberg

- Nõrkade perede järeleaitamine ja uute perede moodustamine.

Lektor Tõnu Hiiemäe

Info: Tõnu Hiiemäe, 522 6235, tonuhiemae@hotmail.ee

PÕLTSAMAA MESINIKE SELTS

Põltsamaa Kultuurikeskus, J. Kuperjanovi 1

10.02.2018 kl. 10.00

- Meemesilaste toitumine, lisaõõtmine.

Lektor Tago Holsting

- Mesilasperede talvitumine.

Lektor Jüri Lugus

10.03.2018 kl. 10.00

- Mesilasvaha sulatamise erinevad tehnikad.

Lektor Sergei Kozlov

- Kuidas mesilasvahast ja taruvaigust ise salvi teha?

Lektor täpsustamisel

Info: Ain Seeder, 5250 204, ain.seeder@gmail.com

ja veebilehel www.poltsamaamesi.eu

PÕLVAMAA MESINIKE SELTSING

Kohvik-klubi Aal, Põlva, Fr. Tuglase 2

3.02.2018 kl. 10.00

- Mesilaspere areng ja korjema tähtsus.

Lektor Marje Riis

Osalemine AINULT eelregistreerimisega mobiilil
56 608 028

Info: Ulvi Ajalik, 56 608 028, ulvi@nouanne.ee

RAPLAMAA MESINIKE SELTS

Rapla kultuurimaja

25.02.2018 kl. 11.00

- Mesilasperede talvituse hindamine ja kevadine lisasöötmine.

Lektor Aleksander Kilk

18.03.2018 kl. 11.00

- Mesilasperede laiendamine, peakorjeks valmistumine, omavalmistatud inventar.

Lektor Ülo Lippa

Info: Viktor Reino, 5656 9013, viktor.reino@gmail.com

PÄRNUMAA MESINDUSE SELTS MTÜ

Pärnu, Allika 2A

17.02.2018 kl. 10.30

- Efektiivne mesindus: laiendamised, mesilaste hindamine, targa mesiniku võtted.

Lektor Aimar Lauge

Info: Andres Lilleste, 566 20 100,

parnumaamesi@gmail.com

SAARE MESINIKE ÜHING

Kuressaare Päevakeskus, Tolli 9

17.03.2018 kl. 10.00

- Mesilasperede varakevadine hooldamine.

Mesilasemade uuendamise vajadus väikemesilas.

Lektor Tago Holsting

Info: Arnold Lokna, 5148 217, arnold.lokna@mail.ee

TALLINNA MESINIKE SELTS

Tallinn, Ehitajate tee 5 VII-315

9.01.2018 kl. 18.00

- Mahemesinduse võimalikkus ja kitsaskohad.

Lektor Aili Taal

Osalemine eelregistreerimisega; elektrooniline vorm avaldatakse aadressidel FB/linnamesi ja linnamesi.ee.

13.03.2018 kl. 18.00

- Perede laiendamine, sülemlemise ärahoidmine.

Lektor Aimar Lauge

Osalemine eelregistreerimisega; elektrooniline vorm avaldatakse aadressidel FB/linnamesi ja linnamesi.ee.

Info: Erki Naumanis, 5140 710,

tallinna.mesinike.selts@eesti.ee

TARTU AIANDUS- JA MESINDUSSELTS

Tartu, Soola 1a

10.01.2018 kl. 17.00

- Mesindamine lamavtarus.

Lektor Jüri Lugus

14.02.2018 kl. 17.00

- Mahemesindus Eestis.

Lektorid Aili ja Tõnis Taal

14.03.2018 kl. 17.00

- Kuidas kaitsta mesilasi lindude eest. Varakevadine varroatõrje.

Lektor Antu Rohtla

Info: Astrid Oolberg, 5172 476, atikati@hotmail.ee

VORMSI SAARE MESINIKE SELTSING

Vormsi Rahvamaja

17.03.2018 kl. 11.00

- Kevadised tööd mesilas.

Lektor Rasmus Paesüld

Info: Eha Salus, 5393 6359, mesilaspere@gmail.com

Õppepäevade teemade ja lektorite valikus võib ette tulla muudatusi. Muudatustest tuleb ette teatada hiljemalt 2 nädalat enne õppepäeva toimumist Eesti mesindusprogrammi projektijuhile, e-mail: mesindusprogramm@gmail.com või telefon 53 41 40 67.

IN MEMORIAM
AILI KONTTS 1934 - 2017

5. novembril 2017. aastal lahkus meie hulgast 84. eluaastal üks Otepää Aianduse ja Mesinduse Seltsi alusepanijatest Aili Konts.

Aili Konts oli Otepää Aianduse ja Mesinduse Seltsi liige alates 1973. aastast.

2006. aastast valis seltsi juhatus Aili seltsi esimeheks.

Eesti Aianduse ja Mesinduse Keskseksi volikogu nimetas Aili Kontsa 2004.

aastal keskseltsi auliikmeks.

Ailist kui alati rõõmsameelsest, aktiivsest ja optimistlikust inimesest jäävad puudust tundma esmajoones Otepää mesinikud ja seltsi rahvas. Tagasihoidliku loomu tõttu ei kiidelnud ta kunagi oma tegemistega, vaid kiitis kaaslasi. Sellepärast oli ta väga austatud ja lugupeetud. Tal oli alati mõtteid, kuidas paremini aidata mesinikke, kuhu korraldada ekskursiooni, mida rääkida teabepäevadel. Ka haiglas lamades ei muretsenud ta niipalju oma tervise pärast, kui just seepärast, et õppepäevad saaksid ikka korraldatud. Tema sõnad: "Tulen varsti haiglast koju, mul pole enam viga midagi, ja need loengud organiseerime kindlasti ära!". Ja Aili täitis oma lubadused. Kuigi tervis tegi muret, oli ta ikka kogu hinge ja jõuga Otepää Aianduse ja Mesinduse Seltsi rahvaga, jagades nii nende rõõme kui muresid.

Aitäh Sulle, Aili, tehtud töö eest!

*Õnnitleme
detsembri- ja jaanuaririkku
sünnipäevalapsi!*

Ilmar Ernits	1. detsember	90	Mati Vedder	24. jaanuar	77
Elmar Susi	12. jaanuar	90	Rein Annamaa	9. detsember	76
Karl Kruustük	28. jaanuar	85	Olev Orgmets	5. jaanuar	70
Tõnu Kirs	8. jaanuar	82	Heino Tappo	25. jaanuar	70
Aarand-Eduard Kuimet	21. jaanuar	82	Tuula Anneli Lahtine	17. detsember	65
Leili Suits	1. detsember	81	Maie Männik	30. detsember	65
Mart Holts	13. jaanuar	81	Helle Kukkes	22. jaanuar	65
Artur Jakobson	15. detsember	80	Aare Karja	2. detsember	60
Ülo Reiljan	21. jaanuar	80	Ly Einstein	21. detsember	60
Maia Truija	19. detsember	79	Kaja Roos	2. jaanuar	60
Asta Kuur	4. jaanuar	79	Väino Eskla	7. jaanuar	60
Avo Niit	15. jaanuar	78	Priit Kangur	12. jaanuar	60
Ülo Rannapalu	30. jaanuar	78	Jakob Tagel	13. jaanuar	60
Mati Heinmets	15. detsember	77	Urmas Anderson	30. detsember	55
Jüri Lipre	15. detsember	77	Ülo Lippa	16. jaanuar	55
Peep Lehtsalu	31. detsember	77	Renno Nurmela	13. detsember	50
Sulev Steinald	11. jaanuar	77			

EESTI MESINIKE TALVINE TEABEPÄEV

Türi Kultuurikeskuses, Hariduse tänav 1
20. jaanuar 2018

Laupäev	20.01.2018
9.00 - 10.00	Tervituskohv. Registreerimine
10.00 - 10.10	Teabepäeva avamine
10.10 - 11.00	Taimekaitse valdkonna muudatused ja GM põllukultuuride kasvatamine. Sigmar Suu (Maaeluministeerium)
11.00 - 12.30	Mesilased, pestitsiidid ja keskkond. Anne Luik (Eesti Maaülikool)
12.30 - 13.30	Lõuna
13.30 - 14.30	Arengud mesinduses ja selle mõju mesilastele. Tõnu Ploompuu (Tallinna Ülikool)
14.30 - 15.30	Meedia kaasamine mesilaste kaitsmisel. Kristjan Õunamägi (Loodusvägi)
15.30 - 16.00	Tee- ja kohvipaus
16.00 - 17.00	Praktilised juhised proovide võtmiseks mesilaste haiguste ja mürgituste korral. Arvi Raie
17.00 - 17.30	Mesilashaiguste ennetus ja meetmed. Hagbard Räis
17.30 - 17.45	Teabepäeva lõpetamine

Teabepäevade korraldamist toetab Euroopa Liit Mesindusprogrammi 2017-2019 kaudu.

Osalemiseks on kindlasti vajalik registreerimine hiljemalt 12. jaanuariks 2018 REGISTREERIMISVORMil (eelistatult) või telefonil 530 777 78 (T, R kl. 10.00–16.00). Kohtade arv on piiratud.

Tee- ja kohvipaus ning lõuna on tasuta. Loengute eest tasub mesindusprogramm.

Tasumine ettemaksuna 10 eurot Eesti Mesinike Liit kontole EE451010002021522005 (SEB) või EE877700771001799694 (LHV) ühe tööpäeva jooksul, arvates registreerimisvormi täitmisest (selgitus: TÜRI 2018 ja osaleja nimi/osalejate nimed).

Osavõtutasu peab olema laekunud Eesti Mesinike Liidu kontole hiljemalt 15.01.2018.

Täpsem info www.mesindusprogramm.eu või Aivar Raudmets tel. 53 41 40 67

Esi- ja tagakaane foto: Peep Käspre

EML ajalehe "Mesinik" järgmine number 1 (105) ilmub veebruaris 2018.

Kaastööd, teated ja reklaam saata aadressil: J. Vilmsi 53G, 10147 Tallinn (EML) või e-postiga: aleksander.kilk@ttu.ee või linask@neti.ee.

EML kontakttelefonid: 529 3589 (A. Kilk) või 5307 7778 (EML kontor, J.Vilmsi 53G, 10147 Tallinn; teisipäeviti ja reedeti kell 10-16).

Mesindusalane teave Internetis: www.mesinikeliit.ee; www.mesindus.ee; www.mesindusprogramm.eu.

**Eesti mesinduse arendamist toetab käesoleval ajal Euroopa Liit
mesindusprogrammi 2017-2019 kaudu.**